

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I N F O R M A C I J A
O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
31. 03. 2011.

Sarajevo, maj/svibanj 2011.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 31.03. 2011. godine) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

I	U V O D	1
II	POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH	2
1.	STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
1.1.	Status, broj i poslovna mreža	3
1.2.	Struktura vlasništva	2
1.3.	Kadrovi	6
2.	FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
2.1.	Bilans stanja	8
2.1.1.	Obaveze	13
2.1.2.	Kapital – snaga i adekvatnost	17
2.1.3.	Aktiva i kvalitet aktive	20
2.2.	Profitabilnost	27
2.3.	Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope	32
2.4.	Likvidnost	35
2.5.	Devizni rizik	40
III	Z A K L J U Ć A K	42
	P R I L O Z I	

I UVOD

U 2010. godini došlo je do zaustavljanja negativnih ekonomskih kretanja i blagog oporavka ekonomskih aktivnosti u realnom sektoru. Razvoj i rast bankarskog sektora koji je duži period bio zaustavljen od druge polovine 2010. godine bilježi blagi rast kreditne aktivnosti, koji je nastavljen i u prvom kvartalu 2011. godine, a negativni trendovi pada kvaliteta aktive i njenog „kvarenja“ iz prethodnog perioda znatno su ublaženi.

Sa 31. 03. 2011. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 19 banaka od čega su dvije banke bile pod privremenom upravom (Hercegovačka banka d.d. Mostar i Poštanska banka BH d.d. Sarajevo). U bankarskom sektoru F BiH sa 31.03.2011. godine bilo je zaposleno 7.351 radnik što je za 1% ili 37 radnika manje nego sa 31.12.2010. godine.

Bilansna suma bankarskog sektora sa 31.03. 2011. godine iznosila je 15,04 milijarde KM, što je manje za neznatnih 37 miliona KM nego na kraju 2010. godine. Blagi kreditni rast iz posljednja tri kvartala 2010. godine nastavljen je i u prvom kvartalu 2011. godine, što je ohrabrujući pokazatelj intenziviranja kreditnih aktivnosti banaka. Prvi put nakon osmog mjeseca 2009. godine kada je iznos kredita pao ispod 10 milijardi KM, na kraju drugog mjeseca 2011. godine ponovo su prešli iznos od 10 milijardi KM, da bi sa 31. 03. 2011. godine iznosili 10,1 milijardu KM i za 1,4% su veći u odnosu na 31.12.2010. godine.

U prvom kvartalu 2011. godine struktura aktive imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje učešća kredita sa 66,2% na 67,3% i smanjenje novčanih sredstava sa 29,5% na 27,5%.

U aktivi novčana sredstava u iznosu od 4,1 milijardu KM manja su za 7% ili 311 miliona KM u odnosu na kraj 2010. godine, većim dijelom zbog povećanja oročenih plasmana na računima kod inobanaka i povećanja kreditnih plasmana.

Najvažnije pasivne stavke: depoziti, kreditne obaveze i ukupan kapital u prvom kvartalu 2011. godine imale su minimalne promjene: pad od 1% depozita (93 miliona KM), dok je rast ostvaren kod kreditnih obaveza (devet miliona KM) i kapitala (23 miliona KM). U strukturi pasive bilansa banaka, depoziti su s iznosom od 11,1 milijardu KM i učešćem od 74,1% i dalje dominantan izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH.

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, zadržali su pozitivan trend rasta i u prva tri mjeseca 2011. godine sa stopom od 2% ili 82 miliona KM i sa 31. 03. 2011. godine iznosili su 5,06 milijardi KM, što je najviši iznos do sada.

U prvom kvartalu 2011. godine regulatorni i neto kapital je ostao na skoro istom nivou od dvije milijarde KM, odnosno smanjen je za svega devet miliona KM u odnosu na 2010. godinu. Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema, kao jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala banaka, sa 31. 03. 2011. godine iznosi 15,8%, što je i dalje znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Na nivou bankarskog sistema u F BiH u prvom kvartalu 2011. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 22,8 miliona KM, dok je u istom periodu 2010. godine ostvaren gubitak u iznosu od 5,9 miliona KM. Pozitivan finansijski rezultat od 34,2 miliona KM ostvarilo je 12 banaka, dok je 7 banaka iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 11,4 miliona KM.

II POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.03. 2011. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 19 banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2010. godine . Posebnim zakonom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH, Sarajevo, koja je pravni sljednik Investicijske banke Federacije BiH d.d., Sarajevo, od 01.07.2008. godine.

Privremenu upravu sa 31. 03. 2011. godine imale su dvije banke (Hercegovačka banka d.d. Mostar i Poštanska banka BH d.d. Sarajevo).

U prvom kvartalu 2011. godini nije bilo bitnijeg širenja mreže organizacionih dijelova banaka. Osnovano je samo pet novih organizacionih dijelova. Istovremeno, neke banke su i zatvarale organizacione dijelove, odnosno vršile su reorganizaciju pa i spajanje svojih organizacionih dijelova u cilju racionalizacije troškova, tako da sa 31. 03. 2011. godine banke iz Federacije BiH imaju ukupno 602 organizaciona dijela. U odnosu na 31. 12. 2010. godine kada su banke imale 600 organizacionih dijelova, navedeno predstavlja porast od 0,3%.

Sa 31. 03. 2011. godine sedam banaka iz Federacije BiH imale su 54 organizaciona dijela u Republici Srpskoj, a devet banaka je imalo 12 organizacionih dijelova u Brčko Distriktu. Pet banaka iz Republike Srpske imale su 23 organizaciona dijela u Federaciji. Promijenjen je samo broj organizacionih dijelova banaka iz Federacije BiH na teritoriji Federacije BiH.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 31. 03. 2011. godine imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je 15 banaka.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 31. 03. 2011. godine ocjenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama² je sljedeća:

- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 18 banaka (94,7%)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu³ 1 banka (5,3%)

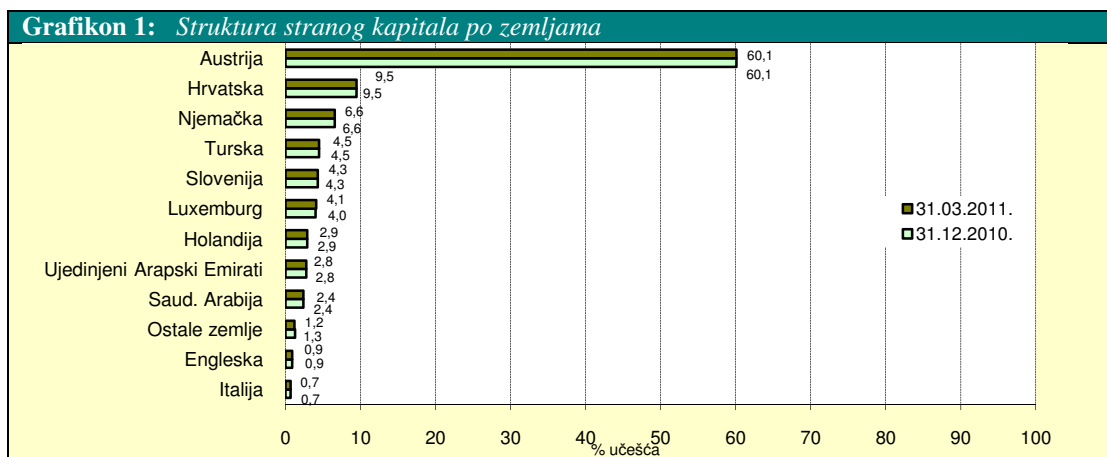
Od 18 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, sedam banaka je u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je 11 banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, po kriteriju zemlje porijekla dioničara, sa 31. 03. 2011. godine stanje isto kao i na kraju 2010. godine: u vlasništvu dioničara iz Austrije bilo je 60,1% stranog kapitala, na dioničare iz Hrvatske odnosi se 9,5% stranog kapitala, dok su ostale zemlje imale pojedinačno učešće manje od 7%.

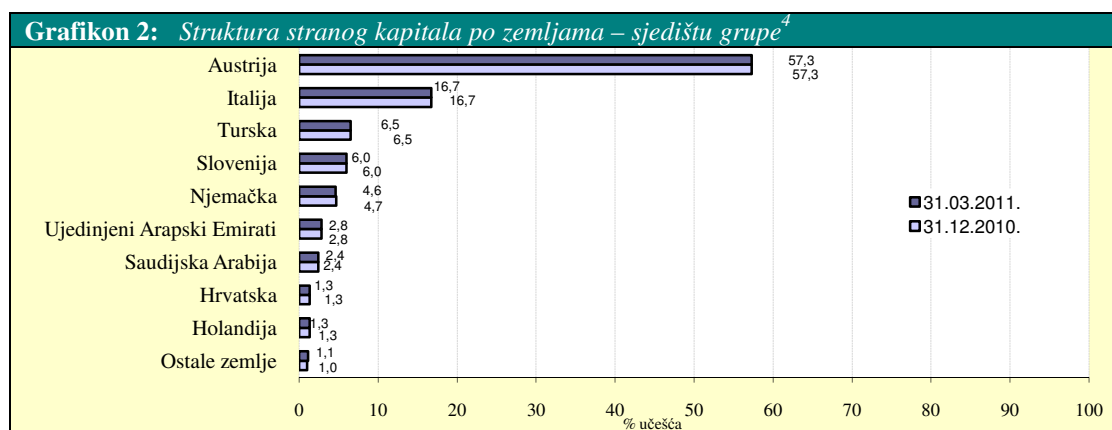
¹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

² Na osnovu dobijenih dokumenata, kao i registracija kod nadležnih institucija svih promjena u kapitalu i dioničarima banaka, došlo se do strukture vlasništva na kapitalu banaka u FBiH sa 31.03.2011.godine.

³ Državno vlasništvo se odnosi na domaći državni kapital BiH.

Međutim, ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz grupe) banke u Federaciji BiH. Prema ovom kriteriju stanje je takođe nepromijenjeno u odnosu na kraj 2010. godine: bankarske grupe i banke iz Austrije s učešćem od 57,3%, slijede italijanske banke s učešćem od 16,7%, dok su ostale zemlje imale pojedinačno učešće manje od 6,5%.

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁵.

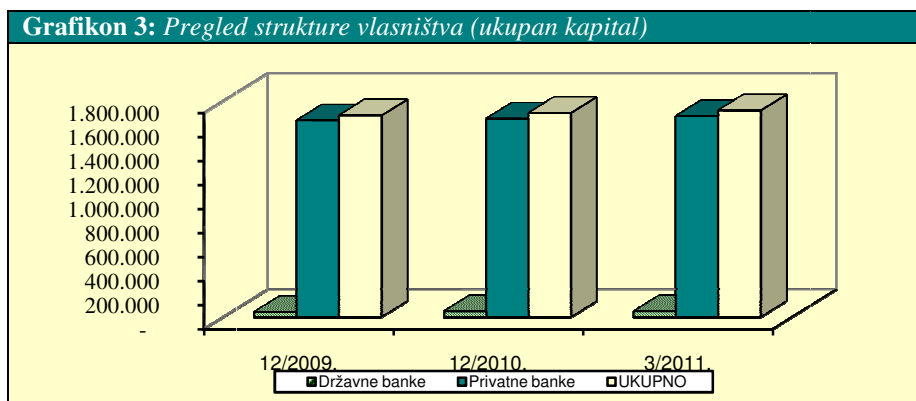
-u 000 KM-

Tabela 1: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

BANKE	31.12.2009.		31.12.2010		31.03.2011.		INDEKS	
	1	2	3	4	5	6	3/2	4/3
Državne banke	41.736	2%	46.586	3%	47.017	3%	112	101
Privatne banke	1.635.962	98%	1.650.039	97%	1.672.871	97%	101	101
U K U P N O	1.677.698	100%	1.696.625	100%	1.719.888	100%	101	101

⁴ Pored zemalja sjedišta matice-grupacije čije su članice banke iz F BiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz F BiH.

⁵ Iz bilansa stanja po shemi FBA: dionički kapital, emisioni ažio, neraspoređena dobit i rezerve, i ostali kapital (finansijski rezultat tekućeg perioda).

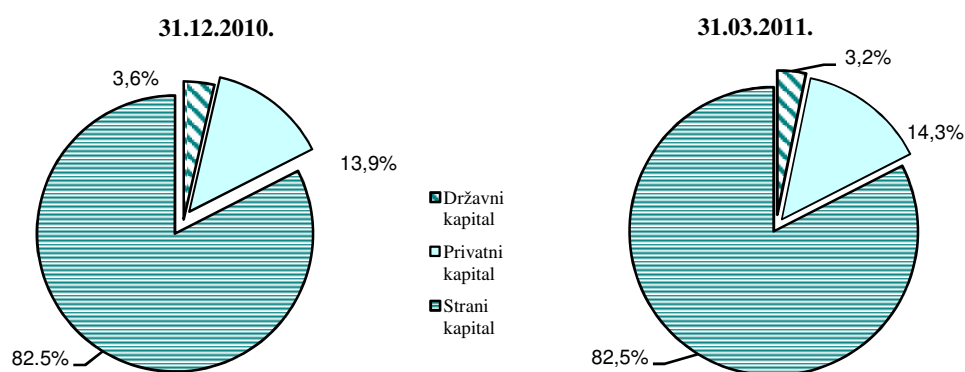
Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

- u 000 KM-

Tabela 2: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

DIONIČKI KAPITAL	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	5/3	7/5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državni kapital	41.860	3,6	41.860	3,6	37.620	3,2	100	90
Privatni kapital (rezidenti)	153.365	13,1	163.074	13,9	167.533	14,3	106	103
Strani kapital (nerezidenti)	975.943	83,3	968.363	82,5	968.144	82,5	99	100
U K U P N O	1.171.168	100,0	1.173.297	100,0	1.173.297	100,0	100	100

Grafikon 4: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Dionički kapital banaka u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2011. godine je ostao isti kao i sa 31.12.2010. godine. Struktura dioničkog kapitala je neznatno promijenjena: državni kapital je smanjen za 4,2 miliona KM, privatni kapital (rezidenti) povećan je za 4,4 miliona KM, a privatni kapital (nerezidenti) je smanjen za 0,2 miliona KM.

Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala detaljnije pokazuje promjene i trendove u bankarskom sistemu FBiH, i to u promjeni strukture vlasništva.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu sa 31. 03. 2011. godine iznosi 3,2 % i manji je za 0,4 procentna poena u odnosu na 31. 12. 2010. godine.

Učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu od 14,3% je za 0,4

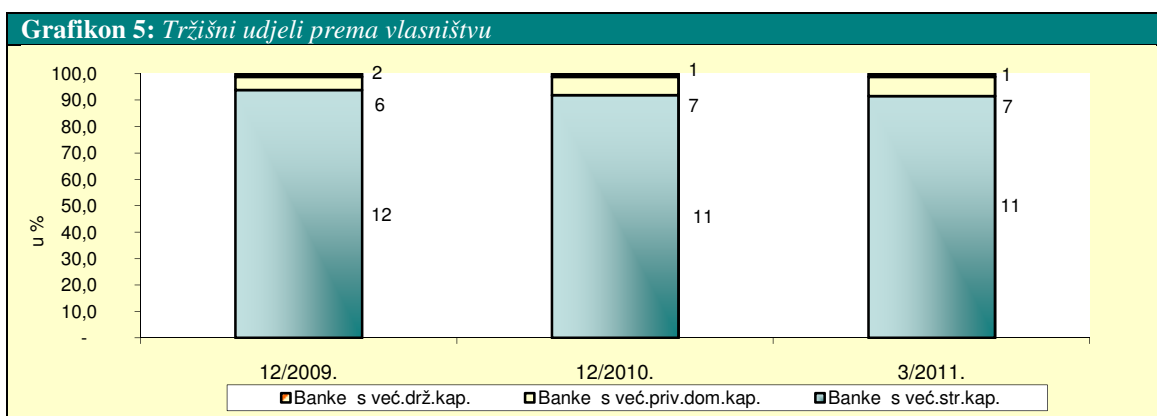
procentna poena veće u odnosu na kraj 2010. godine. Nominalno povećanje od 4,4 miliona KM odnosi se na povećanje po osnovu prometa sa državnim kapitalom u bankama, te neznatno po osnovu prometa sa nerezidentima, u sedam banaka u neto iznosu od 4,4 miliona KM.

Učešće stranog kapitala (nerezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu smanjeno je za 0,2 miliona KM ili 0,03 procentna poena u odnosu na 31. 12. 2010. godine.

Tržišni udio banaka u većinskom stranom vlasništvu sa 31. 03. 2011. godine iznosio je visokih 91,6%, banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom 7,3%, a udio banaka s većinskim državnim kapitalom 1,1%.

- u %-

Tabela 3: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)										
BANKE	31.12.2009.			31.12.2010.			31.03.2011.			
	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Banke s većinskim državnim kapitalom	2	2,5	1,1	1	2,7	1,1	1	2,7	1,1	
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	6	10,7	5,0	7	12,2	7,0	7	11,8	7,3	
Banke s većinskim stranim kapitalom	12	86,8	93,9	11	85,1	91,9	11	85,5	91,6	
U K U P N O	20	100,0	100,0	19	100,0	100,0	19	100,0	100,0	

1.3. Kadrovi

U bankama FBiH na dan 31. 03. 2011. godine bilo je ukupno zaposleno 7.351 radnik, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 2%, a u privatnim bankama 98%.

Tabela 4: Zaposleni u bankama FBiH								
BANK E	BROJ ZAPOSLENIH					INDEKS		
	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.	3:2	4:3	
1	2	3	4	5	6			
Državne banke	231	3%	180	2%	182	2%	78	101
Privatne banke	7.425	97%	7.208	98%	7.169	98%	97	99
U K U P N O	7.656	100%	7.388	100%	7.351	100%	97	99
Broj banaka	20		19		19		95	100

U prvom kvartalu 2011. godine broj zaposlenih je smanjen za 1% ili 37 radnika i gotovo sve se

odnosi na dvije najveće banke u sistemu.

Tabela 5: Kvalifikaciona struktura zaposlenih								
STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		4:2	6:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema	3.104	40,5%	3.234	43,8%	3.267	44,4%	104	101
Viša stručna sprema	774	10,1%	696	9,4%	693	9,4%	89	100
Srednja stručna sprema	3.719	48,6%	3.406	46,1%	3.341	45,5%	92	98
Ostali	59	0,8%	52	0,7%	50	0,7%	88	96
U K U P N O	7.656	100,0%	7.388	100,0%	7.351	100,0%	97	99

Trend poboljšanja kvalifikacione strukture zaposlenih kroz povećanje učešća zaposlenih s visokom stručnom spremom nastavljen je i u prvom kvartalu 2011. godine, a negativni trend smanjenja broja zaposlenih, najviše sa srednjom stručnom spremom, ima pozitivan uticaj na promjenu kvalifikacione strukture.

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i ukupnog sistema.

Tabela 6: Aktiva po zaposlenom									
BANKE	31.12.2009.			31.12.2010.			31.03.2011.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	231	161.619	700	180	167.263	929	182	162.208	891
Privatne	7.425	15.074.741	2.030	7.208	14.908.434	2.068	7.169	14.876.352	2.075
UKUPNO	7.656	15.236.360	1.990	7.388	15.075.697	2.041	7.351	15.038.560	2.046

Na kraju posmatranog perioda na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo dva miliona KM aktive. Rast pokazatelja kod banaka s većinskim privatnim kapitalom je posljedica smanjenja broja zaposlenih.

Tabela 7: Aktiva po zaposlenom po grupama						
Aktiva (000 KM)	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.	
	Broj banaka		Broj banaka		Broj banaka	
Do 500	1		0		0	
500 do 1.000	8		7		4	
1.000 do 2.000	5		6		9	
2.000 do 3.000	5		5		5	
Preko 3.000	1		1		1	
UKUPNO	20		19		19	

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 620 hiljada KM do 3,2 miliona KM aktive po zaposlenom. Šest banaka ima ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod tri najveće banke u sistemu prelazi iznos od 2,4 miliona KM.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

1. informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim priložima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
2. informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, kamatnim stopama na kredite i depozite, a na osnovi izvještaja propisanih od strane FBA,
3. informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaji o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobivene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka u Federaciji, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane vanjskog neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi “punog” bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka s većinskim državnim kapitalom⁶.

2.1. Bilans stanja

Bilansna suma bankarskog sektora sa 31.03. 2011. godine iznosila je 15,04 milijarde KM, što je manje za neznatnih 37 miliona KM nego na kraju 2010. godine. Evidentno je da je uticaj finansijske i ekonomske krize na bankarski sektor u F BiH i dalje jak, razvoj i rast ukupnog sektora je već duži period zaustavljen, a prisutna stagnacija u zadnja dva kvartala ipak se može ocijeniti pozitivnim, s obzirom da su negativni trendovi iz perioda nakon izbijanja krize pa do prve polovine 2010. godine značajno ublaženi.

---

⁶ Neke od državnih banaka u “punom bilansu” iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Sa 31.03.2011. godine kod jedne državne banke ove stavke su iznosile 638 miliona KM.

Tabela 8: Bilans stanja								
O P I S	IZNOS (u 000 KM)							
	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEKS	
	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A K T I V A (IMOVINA):								
Novčana sredstva	4.782.301	27,9	4.443.614	29,5	4.132.114	27,5	93	93
Vrijednosni papiri ⁷	119.157	0,1	375.252	2,4	376.259	2,5	315	100
Plasmani drugim bankama	111.019	0,6	145.007	1,0	296.771	2,0	131	205
Kreditni	9.796.800	69,2	9.981.911	66,2	10.121.527	67,3	102	101
Rezerve za kreditne gubitke (RKG)	458.803	2,5	635.792	4,2	649.701	4,3	139	102
Kreditni- neto (kreditni minus RKG)	9.337.997	66,7	9.346.119	62,0	9.471.826	63,0	100	101
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	528.910	3,1	552.764	3,7	551.581	3,6	105	100
Ostala aktiva	356.976	1,6	212.941	1,4	210.009	1,4	60	99
UKUPNA AKTIVA	15.236.360	100,00	15.075.697	100,00	15.038.560	100,00	99	100
P A S I V A :								
OBAVEZE								
Depoziti	11.045.868	69,4	11.232.830	74,5	11.140.157	74,1	102	99
Uzete pozajmice od drugih banaka	3.089	0,0	7.000	0,0	8.000	0,1	227	114
Obaveze po uzetim kreditima	1.771.978	14,4	1.403.451	9,3	1.412.484	9,4	79	101
Ostale obaveze	737.727	5,3	735.791	4,9	758.031	5,0	100	103
KAPITAL								
Kapital	1.677.698	10,9	1.696.625	11,3	1.719.888	11,4	101	101
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	15.236.360	100,0	15.075.697	100,00	15.038.560	100,00	99	100

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi											
BANKE	31.12.2009.			31.12.2010.			31.03.2011.			INDEKS	
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	%	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	%	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	%	5/3	7/5
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Državne	2	161.619	1%	1	167.263	1%	1	162.208	1%	103	97
Privatne	18	15.074.741	99%	18	14.908.434	99%	18	14.876.352	99%	99	100
UKUPNO	20	15.236.360	100%	19	15.075.697	100%	19	15.038.560	100%	99	100

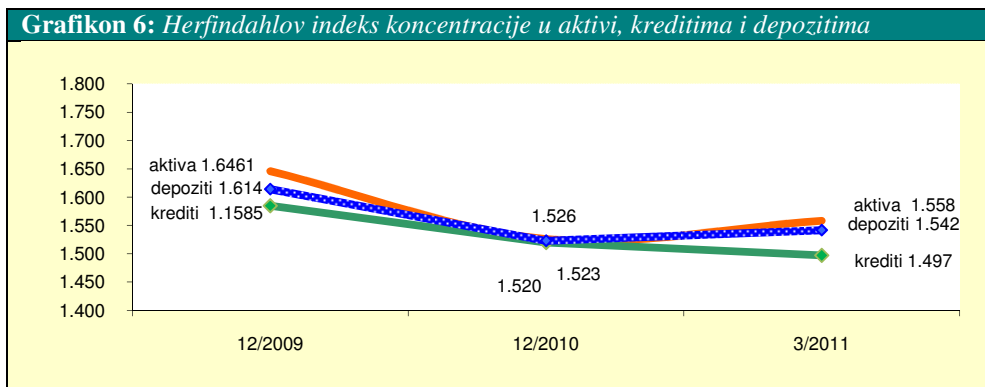
Kod većine banaka (13) aktiva je manja u odnosu na kraj 2010. godine, s niskim stopama pada (do 3%), a samo jedna banka iz grupe većih banaka u sistemu imala je pad aktive od 11,5%. Od preostalih šest banaka tri su imale nivo aktive s kraja 2010. godine, a kod tri banke ostvaren je umjeren rast između 5% i 13%. Od tri najveće banke u sistemu, dvije su imale blagi pad bilansne sume od 1,7%, što ukupno nominalno iznosio 94 miliona KM, dok je treća ostvarila rast od 4,7% ili 177 miliona KM.

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivi, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁸.

⁷ Vrijednosni papiri za trgovanje i v.p. koji se drže do dospijeća.

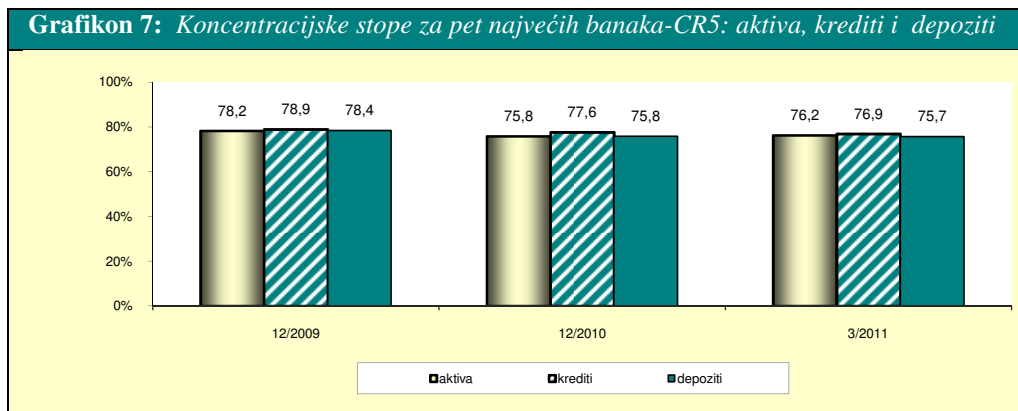
⁸ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$,

a predstavlja zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita.) svih tržišnih učesnika u sistemu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sistemu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sistemu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

Na kraju prvog kvartala 2011. godini Herfindahlov indeks koncentracije u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima) imao je neznatne promjene vrijednosti: za aktivu je iznosio 1.558, kredite 1.497 i depozite 1.542 jedinice, što pokazuje umjerenu koncentraciju⁹. U odnosu na kraj 2010. godine pokazatelj za aktivu i depozite je povećan (za 32 i 19 jedinica), a za kredite smanjen (za 23 jedinice).

Drugi pokazatelj koncentracije u bankarskom sistemu je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa¹⁰ (dalje CR), koja pokazuje ukupno učešće najvećih institucija u sistemu u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. CR5 za tržišno učešće pet najvećih banaka u sistemu na kraju prvog kvartala 2011. godine iznosio 76,2%, što je u odnosu na kraj 2010. godine više za 0,4 procentna poena, za kredite je smanjen sa 77,6% na 76,9%, dok je kod depozita ostao skoro na istom na nivou od 75,7%. U posljednje dvije godine vrijednost CR5 je blago smanjena u sve tri kategorije, ali je i dalje evidentna dominacija pet najvećih banaka u sistemu koje „drže“ cca 76% tržišta, kredita i depozita.

Bankarski sektor se može analizirati i s aspekta nekoliko grupa, formiranih prema veličini aktive¹¹. Jedine promjene u odnosu na kraj 2010. godine odnose se na učešće pojedinih grupa, kao rezultat promjene aktive kod nekoliko banaka.

Učešće banaka u I grupi (dvije banke s aktivom većom od dvije milijarde KM), povećano je sa 48,8% na 49,6%, dok je II grupe, takođe dvije banke, neznatno smanjeno i iznosi 20,6%. Učešće III grupe (tri banke, aktiva između 500 miliona KM i jedne milijarde KM) smanjeno je za 0,8

⁹ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, a ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

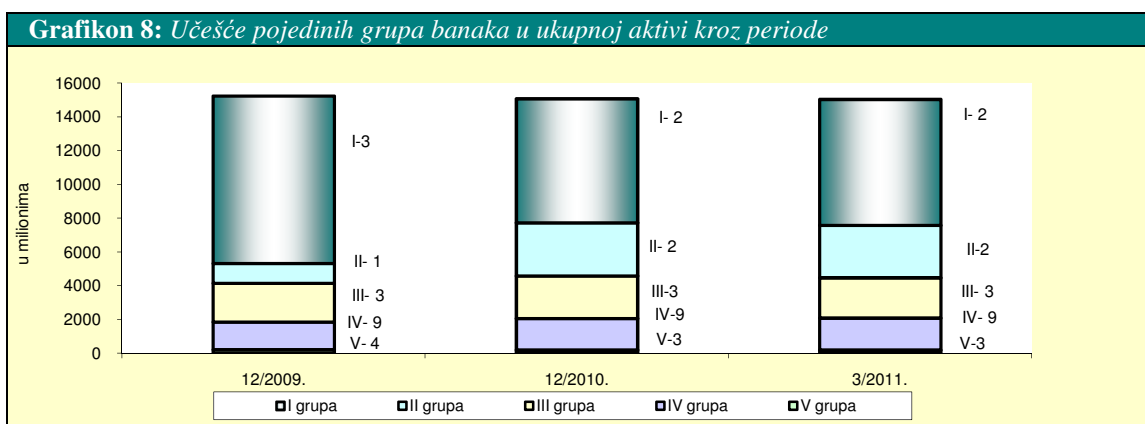
¹⁰ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju institucija koje se uključuju u izračun.

¹¹ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

procentnih poena, iznosi 15,9%, dok je kod IV grupe (devet banaka s aktivom između 100 i 500 miliona KM) povećano za neznatnih 0,3 procentna poena, odnosno na 12,6%. Posljednja V grupa (tri banke koje imaju aktivnu manju od 100 miliona KM), zadržala je isto učešće od 1,3% kao na kraju 2010. godine.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode (iznosi su u milionima KM).

Tabela 10: Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode										
IZNOS AKTIVE	31.12.2009.			31.12.2010.			31.03.2011.			
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	
I- Preko 2.000	9.912	65,1	3	7.348	48,8	2	7.462	49,6	2	
II- 1000 do 2000	1.165	7,6	1	3.146	20,9	2	3.099	20,6	2	
III- 500 do 1000	2.293	15,1	3	2.521	16,7	3	2.387	15,9	3	
IV- 100 do 500	1.648	10,8	9	1.862	12,3	9	1.894	12,6	9	
V- Ispod 100	218	1,4	4	199	1,3	3	197	1,3	3	
UKUPNO	15.236	100,0	20	15.076	100,0	19	15.039	100,0	19	

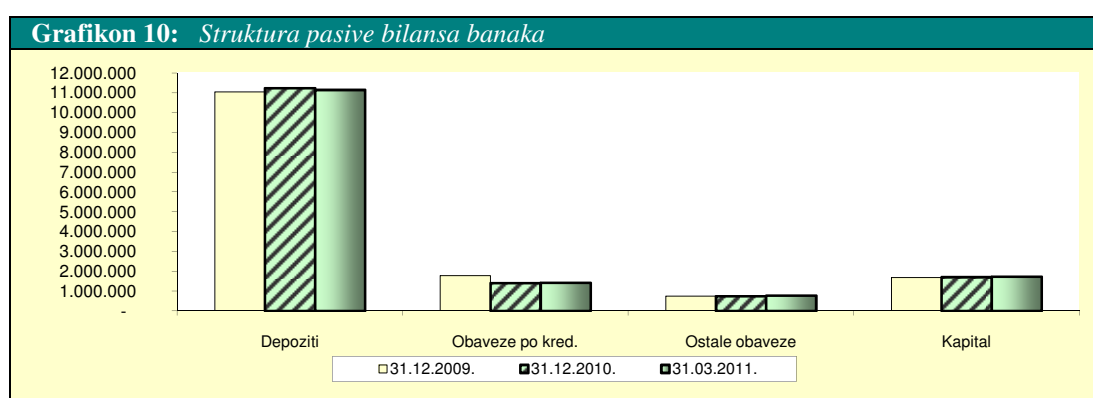
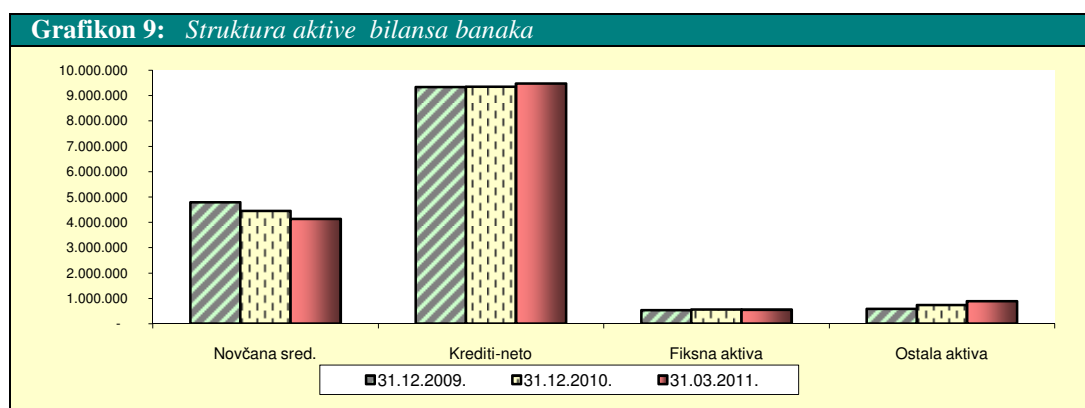

Na kraju prvog kvartala 2011. godine bilansna suma je ostala na istom nivou kao na kraju 2010. godine, odnosno smanjena je za neznatnih 37 miliona KM. Najvažnije pasivne stavke: depoziti, kreditne obaveze i ukupan kapital imale su iste minimalne promjene od 1%, odnosno depoziti pad od 93 miliona KM, dok je rast ostvaren kod kreditnih obaveza (devet miliona KM) i kapitala (23 miliona KM).

U aktivni novčana sredstava u iznosu od 4,1 milijardu KM manja su za 7% ili 311 miliona KM u odnosu na kraj 2010. godine, većim dijelom zbog povećanja oročenih plasmana na računima kod inobanaka za 105% ili 152 miliona KM (sa 31. 03. 2011. godine iznose 297 miliona KM) i povećanjem kreditnih plasmana za 1% ili 140 miliona KM. Zbog previsoke likvidnosti i niske naknade na sredstva preko obavezne rezerve na račun rezervi kod Centralne banke BH, plasiranjem u vrijednosne papire i oročavanjem sredstava kod inobanaka, banke, uglavnom velike, nastoje ostvariti veće prihode i time donekle ublažiti pad kamatnih prihoda zbog smanjenih kreditnih plasmana.

Blagi kreditni rast iz posljednja tri kvartala 2010. godine nastavljen je i u prvom kvartalu 2011. godine, što je ohrabrujuće i pokazatelj je intenziviranja kreditnih aktivnosti banaka. Prvi put nakon osmog mjeseca 2009. godine kada je iznos kredita pao ispod 10 milijardi KM, na kraju drugog mjeseca 2011. godine ponovo su prešli iznos od 10 milijardi KM, da bi sa 31. 03. 2011. godine iznosili 10,1 milijardu KM.

U sljedećim grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija bilansa banaka.

U strukturi pasive bilansa banaka depoziti su s iznosom od 11,1 milijardu KM i učešćem od 74,1% i dalje dominantan izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH. Nakon neznatnog povećanja od 0,1 procentnog poena, učešće kreditnih obaveza iznosilo je 9,4%, a kapitala 11,4%.

Struktura aktive, kao i izvora, imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje učešća kredita sa 66,2% na 67,3% i smanjenje novčanih sredstava sa 29,5% na 27,5%.

- u 000 KM-

Tabela 11: Novčana sredstva banaka

NOVČANA SREDSTVA	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	355.419	7,4	370.414	8,3	348.039	8,4	104	94
RR kod CB BiH	2.455.505	51,4	2.592.920	58,4	2.342.786	56,7	106	90
Računi kod depoz.inst.u BiH	441	0,0	670	0,0	2.120	0,1	152	316
Računi kod depoz.inst.u inostr.	1.970.473	41,2	1.479.322	33,3	1.438.772	34,8	75	97
Novč. sred. u procesu naplate	463	0,0	288	0,0	397	0,0	62	138
UKUPNO	4.782.301	100,0	4.443.614	100,0	4.132.114	100,0	93	93

Novčana sredstva banaka na računu rezervi kod CB BH u prvom kvartalu 2011. godine smanjena su za 10% ili 250 miliona KM i sa 31. 03. 2011. godine iznosila su 2,34 milijarde KM ili 56,7% ukupnih novčanih sredstava, što je smanjenje učešća od 1,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2010. godine. Sredstva banaka na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu su smanjena za 3% ili 40 miliona KM i iznosila su 1,44 milijarde KM ili 34,8%

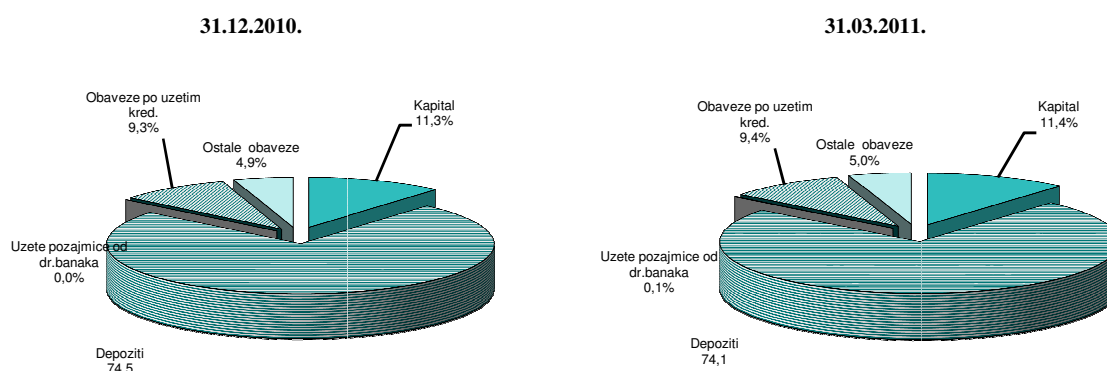
ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2010. godine 33,3%). Banke su smanjile i gotov novac u trezoru i blagajnama za 6% ili 22 miliona KM, na kraju prvog kvartala 2011. godine ova sredstva iznosila su 348 miliona KM, što je 8,4% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2010. godine 8,3%).

Navedena kretanja imala su uticaj na promjenu valutne strukture novčanih sredstava: učešće domaće valute u posmatranom periodu smanjeno je sa 63,7% na 62,7%, a za istu promjenu je povećano učešće sredstava u stranoj valuti.

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 31. 03. 2011. godine daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 11: Struktura pasive banaka

U prvom kvartalu 2011. godine došlo je do neznatne promjene učešća dva najznačajnija izvora finansiranja banaka: depozita i kreditnih obaveza, odnosno smanjenja učešća depozita sa 74,5% na 74,1%, a povećanja kreditnih obaveza sa 9,3% na 9,4%.

Depoziti s učešćem od 74,1% i iznosom od 11,14 milijardi KM i dalje su najznačajniji izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH, a u odnosu na kraj 2010. godine smanjeni su za 1% ili 93 miliona KM. Drugi po visini izvor su kreditna sredstva u iznosu od 1,4 milijarde KM, koje su banke dobile najvećim dijelom zaduživanjem kod stranih finansijskih institucija. U posljednje dvije godine, zbog uticaja finansijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inostranstvu, a plaćanjem dospjelih obaveza ovi izvori su značajno smanjeni. Međutim, u posljednjem kvartalu 2010. godine i prvom 2011. godine došlo je do zaustavljanja negativnog trenda, kreditna sredstva su povećana ukupno za 3% ili 40 miliona KM, od toga u prvom kvartalu 2011. godine za 1% ili devet miliona KM. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 153 miliona KM, koje su banke povukle u cilju jačanja kapitalne osnove i adekvatnosti kapitala, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju i dalje učešće od 10,4%.

Kapital je sa 31. 03. 2011. godine iznosio 1,7 milijardi KM, što je za 1% ili 23 miliona KM više nego na kraju 2010. godine, a rast je ostvaren isključivo po osnovu tekućeg finansijskog rezultata-dobiti.

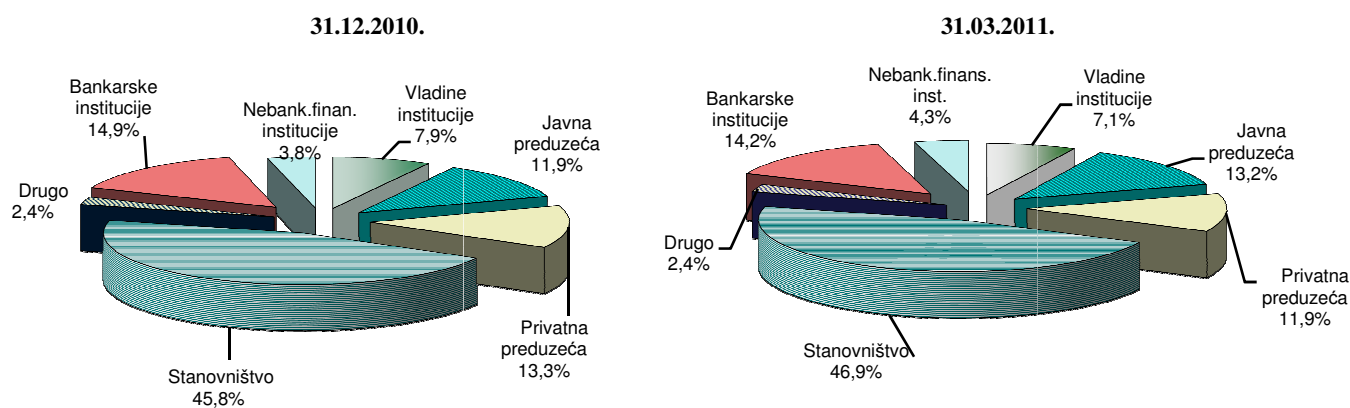
Banke su sa 31. 03. 2011. godine imale najveće obaveze prema sljedećim kreditorima (osam od ukupno 42), na koje se odnosi 70% ukupnih kreditnih obaveza: European Investment Bank (EIB), Central Eastern European Finance Agency (CEEFA), EBRD, European fund for Southeast Europe (EFSE), UniCredit Bank Austria AG, ComercBank AG Frankfurt, Council of Europe Development Bank i Raiffeisen Zentralbank Osterreich A.G. (RZB).

Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita sa 31. 03. 2011. godine samo 6,1% se odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

- u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	839.926	7,6	891.638	7,9	788.470	7,1	106	88
Javna preduzeća	1.400.839	12,7	1.332.695	11,9	1.476.054	13,2	95	111
Privatna preduzeća i druš.	1.403.465	12,7	1.491.562	13,3	1.329.020	11,9	106	89
Bankarske institucije	2.120.143	19,2	1.674.576	14,9	1.582.180	14,2	79	94
Nebankarske finans.instit.	509.769	4,6	428.045	3,8	473.758	4,3	84	110
Građani	4.506.881	40,8	5.144.607	45,8	5.223.085	46,9	114	102
Ostalo	264.845	2,4	269.707	2,4	267.590	2,4	102	99
UKUPNO	11.045.868	100,0	11.232.830	100,0	11.140.157	100,0	102	99

Grafikon 12: Sektorska struktura depozita

U prvom kvartalu 2011. godine došlo je do manjih promjena u sektorskoj strukturi depozita, koje su, s jedne strane, rezultat smanjenja sredstava privatnih preduzeća, vladinih i bankarskih institucija, a s druge, rasta depozita stanovništva i javnih preduzeća.

Depoziti sektora stanovništva povećani su i u prvom kvartalu 2010. godine, a ostvarena je stopa rasta od 2% ili 78 miliona KM. Depoziti ovog sektora s iznosom od 5,22 milijarde KM i učešćem od 46,9% u ukupnim depozitima i dalje su najveći izvor finansiranja banaka u F BiH.

Depoziti bankarskih institucija, koji su po visini drugi sektorski izvor u depozitnom potencijalu banaka u posmatranom periodu smanjena su za 6% ili 92 miliona KM i sa 31. 03. 2011. godine iznosili su 1,58 milijardi KM, što je 14,2% ukupnih depozita. Ova sredstva su za 170 miliona KM veća od kreditnih obaveza (na kraju 2010. godine razlika je iznosila 271 milion KM), koje su, nakon depozita, drugi po značaju izvor finansiranja banaka u F BiH. Iz navedenih podataka može se zaključiti da je zaduživanje banaka iz F BiH u inostranstvu značajno smanjeno, posebno depozitna sredstva matičnih grupacija, dok je kod kreditnog zaduživanja u 2011. godini evidentan blagi rast, što je i očekivano imajući u vidu nepovoljnu ročnost domaćih depozitnih sredstava i nužnost osiguranja kvalitetnijih izvora u pogledu ročnosti, kako bi se nastavio trend rasta kreditih plasmana banaka iz posljednjih nekoliko mjeseci.

¹² Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

Treba istaći da se 96% ili 1,52 milijarde KM depozita bankarskih institucija odnosi na depozite banaka iz grupacije (uglavnom dioničara). Finansijska podrška grupacije prisutna je u devet banaka u Federaciji BiH, s napomenom da je ipak koncentrisana u tri velike banke (70%), od čega se na samo jednu banku odnosi 39% ukupnih depozita primljenih od grupacije. Na ovaj način u ranijem periodu banke u većinskom stranom vlasništvu imale su finansijsku podršku i osiguran priliv novih sredstava za finansiranje od strane grupe čije su članice. U uvjetima krize i otežanog pristupa tržištu novca i novim sredstvima, rasta likvidnosnog rizika kao rezultata pogoršanja naplativosti kredita i rasta nenaplativih potraživanja, te nezadovoljavajuće ročne strukture domaćih depozitnih izvora, od posebnog značaja je podrška i spremnost „majke“ da osigura i dalje finansiranje „kćerki“ u obimu koji je potreban za nivo planiranog obima poslovanja, posebno rasta kreditnih plasmana, kao i održavanje zadovoljavajuće likvidnosne pozicije banke. Ako se ovim sredstvima dodaju i kreditne obaveze i subordinirani dugovi (kreditni i depoziti u dopunskom kapitalu), finansijska podrška banaka iz grupacije je veća (kod deset banaka) i sa 31. 03. 2011. godine iznosi 2,2 milijarde KM ili 14,6% ukupne pasive bankarskog sektora (u ukupnim depozitima sredstva iz grupacije imaju učešće od 13,6%, a u ukupnim kreditnim obavezama 36,3% su kreditne obaveze prema grupaciji). U odnosu na kraj 2010. godine ova sredstva su manja za 3% ili 78 miliona KM (depoziti smanjeni za 6% ili 96 miliona KM, a subordinirani krediti za 4% ili osam miliona KM, dok su kreditne obaveze veće za 5% ili 26 miliona KM).

Pod pokroviteljstvom MMF i drugih finansijskih institucija, FBA je bila uključena u aktivnosti na potpisivanju Memoranduma o razumijevanju s bankama-majkama iz zemalja Evropske Unije čije banke-kćerke posluju na teritoriji BiH, tzv. „Bečkoj inicijativi“, kojom su banke-majke prihvatile obavezu da zadrže izloženost u Bosni i Hercegovini na nivou 31. 12. 2008. godine u toku trajanja programa MMF-a (2009.-2012.), uzimajući u obzir raspoloživost adekvatnih kreditnih mogućnosti u BiH i u okviru definiranih valjanih praksi za upravljanje kreditnim rizikom, kapitalom i likvidnošću. S obzirom da su zbog ekonomske krize kreditne aktivnosti banaka znatno smanjene, što je rezultiralo visokom likvidnošću, te dobrom kapitaliziranošću gotovo svih banaka u F BiH čije su banke-majke potpisnice „Bečke inicijative“, trend smanjenja izloženosti iz prethodne godine nastavljen je i u 2011. godini, i to u segmentu depozitnih izvora, po osnovu povlačenja sredstava nakon isteka oročenja. Treba istaći da je dalja finansijska podrška grupe od ključnog značaja, primarno „majke“, naročito u bankama čiji su osnovni izvori finansiranja bili depoziti i kreditna sredstva „majke“, odnosno iz grupacije.

Depoziti ostalih sektora su imali umjerene promjene: depoziti javnih preduzeća, nakon značajnog rasta u tri mjeseca 2011. godine od 11% ili 143 miliona KM, sa 31. 03. 2011. godine iznosili su 1,48 milijardi KM, dok je učešće povećano sa 11,9% na 13,2%. Depoziti privatnih preduzeća smanjeni su za 11% što iznosi visokih 163 miliona KM, tako da su 31. 03. 2011. godine s iznosom od 1,33 milijarde KM imali učešće od 11,9%, što je manje za 1,4 procentna poena. Depoziti vladinih institucija, nakon pada od 12% ili 103 miliona KM, na kraju prvog kvartala 2011. godine iznosili su 788 miliona KM, što je 7,1% ukupnih depozita. Relativno značajne promjene u depozitima vladinih institucija (pad) i javnih preduzeća (rast) rezultat je izdvajanja i prenosa sredstava od cca 90 miliona KM sa računa Federalnog ministarstva financija/finansija na račun jednog javnog preduzeća.

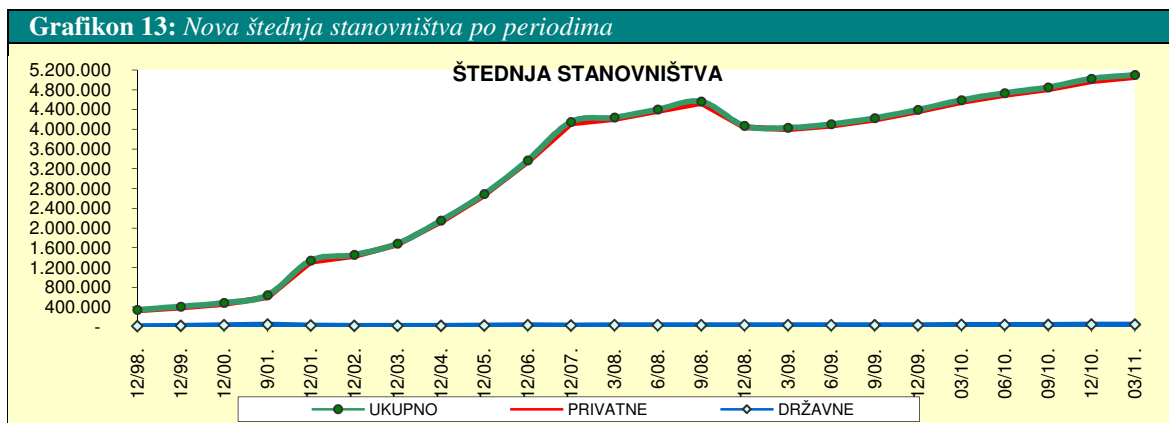
Valutna struktura depozita na kraju posmatranog perioda ostala je nepromijenjena: depoziti u stranjoj valuti (sa dominantnim učešćem EURO) u iznosu od 6,3 milijarde KM imali su učešće od 57%, a depoziti u domaćoj valuti iznosili su 4,8 milijardi KM, što je učešće od 43%.

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka, zadržali su pozitivan trend rasta i u prva tri mjeseca 2011. godine sa stopom od 2% ili 82 miliona KM

i sa 31. 03. 2011. godine prešli su pet milijardi KM, tačnije iznosili su 5,06 milijardi KM, što je najviši iznos do sada i za 526 miliona KM ili 12% je veći od nivoa štednje sa 30. 09. 2008. godine, koji je neposredno pred krizu bio do tada najveći iznos.

Tabela 13: Nova štednja stanovništva po periodima					
BANKE	I Z N O S (u 000 KM)			INDEX	
	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Državne	35.275	47.148	48.795	134	103
Privatne	4.325.928	4.926.361	5.006.584	114	102
UKUPNO	4.361.203	4.973.509	5.055.379	114	102

U tri najveće banke nalazi se 71% štednje, dok šest banaka ima pojedinačno učešće manje od 1%, što iznosi svega 2,6% ukupne štednje u sistemu.

Od ukupnog iznosa štednje 31% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 69% u stranoj valuti.

Tabela 14: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima								
BANKE	I Z N O S (u 000 KM)						INDEX	
	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		3/2	4/3
1	2	3	4	5	6			
Kratkoročni štedni depoziti	2.054.197	47,1%	2.581.767	51,9%	2.583.522	51,1%	126	100
Dugoročni štedni depoziti	2.307.006	52,9%	2.391.742	48,1%	2.471.857	48,9%	104	103
UKUPNO	4.361.203	100,0 %	4.973.509	100,0 %	5.055.379	100,0 %	114	114

Ročna struktura štednih depozita blago je poboljšanja u prvom kvartalu 2011. godine. Učešće dugoročnih štednih depozita povećano je sa 48,1% na 48,9%, zbog njihovog rasta od 3% ili 80 miliona KM, dok je kratkoročnih smanjeno sa 51,9% na 51,1%, a iznos je ostao na nivou s kraja 2010.godine.

Dugogodišnji kontinuirani rast i pozitivni trendovi u segmentu štednje u bankama u F BiH, rezultat su, s jedne strane, jačanja sigurnosti i stabilnosti ukupnog bankarskog sistema za što je od ključnog značaja postojanje funkcionalne, efektivne i efikasne bankarske supervizije koju provodi FBA, a s druge strane, postojanje sistema osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti bankarskog, odnosno finansijskog sektora i zaštita štediša. U cilju očuvanja i jačanja povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankarskog sistema u BiH, u decembru 2008. godine iznos osiguranog depozita povećan je na 20.000 KM. Nakon toga pokrenuta je inicijativa za povećanje osiguranog depozita, tako da je od 01. 04. 2010. godine isti povećan na 35.000 KM, a sve poduzete aktivnosti su usmjerene na smanjenje utjecaja globalne ekonomske krize na bankarski i ukupni ekonomski sistem F BiH i BiH.

Sa 31. 03. 2011. godine ukupno 15 banaka iz Federacije BiH je uključeno u program osiguranja depozita (imaju licencu Agencije za osiguranje depozita u BiH), a prema dostavljenim podacima u ovim bankama je deponovano 96,8% ukupnih depozita i 98,5% ukupne štednje.

Od preostale četiri banke tri ne mogu aplicirati za prijem zbog neispunjavanja kriterijuma koje je propisala Agencija za osiguranje depozita BH: jedna zbog postojećeg kompozitnog ranga, a dvije jer se nalaze pod privremenom upravom. Jedna banka, koja je nakon dobijanja novog kompozitnog ranga ispunila ovaj kriterij, treba da pokrene proceduru prijema u program osiguranja depozita.

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹³ banaka u FBiH na dan 31. 03. 2011. godine iznosio je dvije milijarde KM.

-u 000 KM-

Tabela 15: Regulatorni kapital								
O P I S	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEKS	
							3/2	4/3
1	2		3		4		5	6
DRŽAVNE BANKE								
1.Osnovni kapital prije umanjnja	44.906		45.431		46.461		101	102
2.Odbitne stavke	3.796		97		91		3	94
a) Osnovni kapital (1-2)	41.110	97%	45.334	98%	46.370	98%	110	102
b) Dopunski kapital	1.294	3%	1.046	2%	1.075	2%	81	103
c) Kapital (a + b)	42.404	100%	46.380	100%	47.445	100%	109	102
PRIVATNE BANKE								
1.Osnovni kapital prije umanjnja	1.708.796		1.839.728		1.896.539		108	103
2.Odbitne stavke	195.208		313.224		323.359		160	103
a) Osnovni kapital (1-2)	1.513.588	75%	1.526.504	76%	1.573.180	78%	101	103
b) Dopunski kapital	506.458	25%	488.940	24%	432.496	22%	97	88
c) Kapital (a + b)	2.020.046	100%	2.015.444	100%	2.005.676	100%	100	100
UKUPNO								
1.Osnovni kapital prije umanjnja	1.753.702		1.885.159		1.943.000		108	103
2.Odbitne stavke	199.004		313.321		323.450		157	103
a) Osnovni kapital (1-2)	1.554.698	75%	1.571.838	76%	1.619.550	79%	101	103
b) Dopunski kapital	507.752	25%	489.986	24%	433.571	21%	97	88
c) Kapital (a + b)	2.062.450	100%	2.061.824	100%	2.053.121	100%	100	100

U prvom kvartalu 2011. godine kapital¹⁴ je ostao na skoro istom nivou, odnosno smanjen je za svega devet miliona KM u odnosu na 2010. godinu, a promjene u osnovnom i dopunskom kapitalu su uticale na izmjenu strukture regulatornog kapitala za tri procentna poena, odnosno povećanje učešća osnovnog kapitala na 79% i smanjenje dopunskog na 21%. Osnovni kapital je povećan za 3% ili 47 miliona KM, a dopunski smanjen za 12% ili 56 miliona KM.

Rast osnovnog kapitala je najvećim dijelom po osnovu uključivanja ostvarene dobiti za 2010. godinu u iznosu od 54 miliona KM u zadržanu dobit i rezerve. U prvom kvartalu 2011. godine nije bilo povećanja kapitala po osnovu priliva novog, svježeg kapitala-dokapitalizacije.

Odbitne stavke (koje umanjuju osnovni kapital) su povećane za 10,1 milion KM i to najviše iz osnova povećanja tekućeg gubitka (iznosi 11,4 miliona KM), uz istovremeno smanjenje nematerijalne imovine za 1,3 miliona KM.

Dopunski kapital je smanjen za 56 miliona KM s većim promjenama u strukturi: dobit iz 2010. godine u iznosu od 52 miliona KM, koja je bila uključena u dopunski kapital na kraju 2010.

¹³ Regulatorni kapital definiran čl. 8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka („Službene novine Federacije BiH”, broj 3/03, 18/03, 53/06, 55/07, 81/07, 6/08).

¹⁴ Izvor podataka je kvartalni Izvještaj o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tabela A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

godine, prenesena je u osnovni kapital, subordinisani dugovi su smanjeni za 8,2 miliona KM (redovne otplate dospjelih obaveza), dok su stavke opštih rezervi za kreditne gubitke povećane za 3,9 miliona KM. Tokom godine u obračun kapitala ne ulazi tekuća nerevidirana dobit, što je takođe uticalo na smanjenje dopunskog kapitala.

Neto kapital je, kao i regulatorni, ostao na gotovo istom nivou, odnosno smanjen je za svega 8,7 miliona KM i sa 31. 03. 2011. godine iznosi dvije milijarde KM.

Stopa kapitaliziranosti banaka izražena kao odnos kapitala i aktive sa 31. 03. 2011. godine iznosila je 13,1%, što je isto kao na kraju 2010. godine.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala¹⁵ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i rizikom ponderisane aktive. Ovaj koeficijent je na nivou bankarskog sektora sa 31. 03. 2011. godine iznosio 15,8% što je za 0,4 procentna poena manje nego na kraju 2010. godine, a razlog je povećanje ukupnih ponderisanih rizika za 2% ili 213 miliona KM, dok je neto kapital ostao na gotovo istom nivou. Rizik ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata povećan je za 190 miliona KM (sa 11,71 milijardi KM na 11,90 milijardi KM), najviše zbog blagog povećanja kreditnih aktivnosti, vanbilansnih stavki (terminska forward kupovina i prodaja deviza kod jedne banke) i plasmana drugim bankama, što su stavke koje se ponderišu s većim ponderom rizika (od 20%-100%), uz istovremeno smanjenje novčanih sredstava koje banke drže kod CBBiH i novčanih sredstava, a čiji je ponder nula. S druge strane, ponderisani operativni rizik (POR) je povećan za 23 miliona KM (iznosi 966 miliona KM), što je sve zajedno rezultiralo navedenim porastom ukupnih ponderisanih rizika.

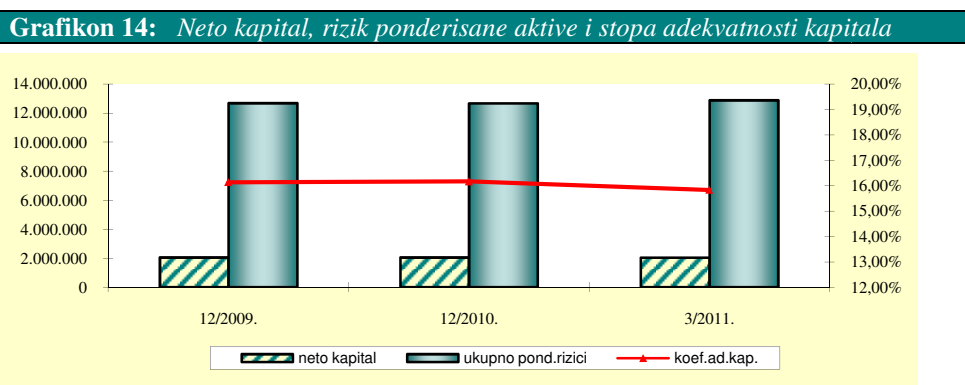
Na kraju prvog kvartala 2011. godine učešće ponderisane aktive izložene kreditnom riziku iznosilo je 92%, a operativnom riziku 8%.

FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalagala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i osiguranju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti svim rizicima koji su imanentni bankarskom poslovanju. U uslovima djelovanja ekonomske krize i rasta kreditnog rizika uzrokovanog padom kvaliteta kreditnog portfolija, što je dovelo do pada profitabilnosti kod većine banaka i poslovanja s gubitkom ili znatno manjom dobiti nego u periodu prije krize, ovaj zahtjev ima prioritetan značaj i zato je segment kapitala pod kontinuiranim pojačanim supervizorskim nadzorom. Jedna od mjera koje je Agencija poduzela u cilju očuvanja kapitalne osnove i sigurnosti i stabilnosti banaka je i zahtjev bankama da ostvarenu dobit za 2009. godinu ne usmjeravaju u isplatu dividendi nego u jačanje kapitalne osnove, što su sve banke ispoštovale.

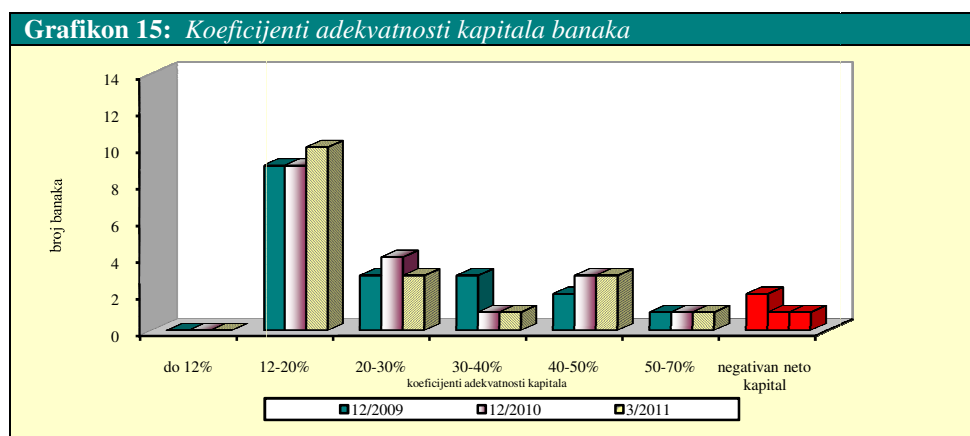
- 000 KM-

O P I S	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.	INDEKS	
				3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
1. NETO KAPITAL	2.046.414	2.045.886	2.037.183	100	100
2. RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KRED. EKVIVALENATA	11.790.234	11.713.116	11.903.345	99	102
3. POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	882.928	942.707	965.930	107	102
4. UKUPNI PONDERISANI RIZICI (2+3)	12.673.162	12.655.823	12.869.275	100	102
5. STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (1/4)	16,1%	16,2%	15,8%	101	98

¹⁵ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema sa 31. 03. 2011. godine iznosi 15,8%, što je i dalje znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Od ukupno 19 banaka u F BiH sa 31. 03. 2011. godine, 18 banaka imalo je koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%, jedna banka pod privremenom upravom imala je koeficijent manji od 12%, odnosno negativan koeficijent adekvatnosti. Prema analitičkim podacima na kraju prvog kvartala 2011. godine 15 banaka je imalo stopu adekvatnosti kapitala nižu nego prethodne godine, u rasponu od 0,1 do 2,7 procentnih poena, dok je kod tri banke bolja.

U nastavku se daje pregled stopa adekvatnosti kapitala kod 18 banaka u odnosu na zakonski minimum od 12%:

- deset banaka ima stopu između 13% i 18,2%, a tri najveće od 13,2% do 15,2%,
- sedam banaka ima stopu između 20,9% i 45,0%,
- jedna banka ima stopu 62,4%.

Kao i do sada, prioritetan zadatak većine banaka u sistemu je dalje jačanje kapitalne osnove, a u fokusu su velike banke u sistemu, što je nužno za jačanje stabilnosti i sigurnosti i banaka i ukupnog bankarskog sistema, posebno zbog promjena u poslovnom i operativnom okruženju u kojem banke u Federaciji BiH posluju, djelovanja i uticaja svjetske finansijske i ekonomske krize i na našu zemlju i negativnih efekata koje ova kriza ima na bankarski sektor i ukupnu ekonomiju BiH. Prateći rast i razvoj banaka, koji je bio agresivan i intenzivan posebno kod velikih banaka u periodu prije krize, i vršeći redovan nadzor ovog segmenta, FBA je prema bankama, zavisno od ocjene njihove adekvatnosti kapitala i rizičnog profila institucije,

poduzimala različite korektivne i nadzorne mjere, kao što su: donošenje strategije za održavanje nivoa kapitala i plana koji će osigurati kvantitet i kvalitet (strukturu) kapitala u skladu s prirodom i složenosti bančinih sadašnjih i budućih poslovnih aktivnosti i preuzetom i potencijalnom riziku, zatim pojačan nadzor i intenzivnije praćenje banke, zahtjev za pribavljanje dodatnog kapitala u cilju jačanja kapitalne osnove, te otklanjanja nedozvoljenih koncentracija kreditnog rizika i u vezi s tim ograničavanje i smanjenje izloženosti kreditnom riziku, praćenje provođenja i realizacije usvojenih planova kapitala i to posebno pribavljanja dodatnog kapitala iz eksternih izvora, nadziranje poštivanja i postupanja po naloženim mjerama i sl.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)¹⁶ banaka u F BiH sa 31. 03. 2011. godine iznosila je 18,1 milijardu KM, a bruto aktiva¹⁷ 15,7 milijardi KM i na istom su nivou kao na kraju 2010. godine.

-u 000 KM-

Tabela 17: Aktiva, vanbilansne stavke i potencijalni kreditni gubici								
OPIS	IZNOS (u 000 KM)					INDEX		
	31.12.2009.	Strukt. %	31.12.2010.	Strukt. %	31.03.2011.	Strukt. %	4:2	6:4
1.	2	3	4	5	6	7	8	9
Kreditni	9.442.600	60,1	9.414.729	59,8	9.514.492	60,5	100	101
Kamate	61.797	0,4	51.348	0,3	52.341	0,4	83	102
Dospjela potraživanja	352.580	2,2	566.629	3,7	605.955	3,9	161	107
Potraživanja po plać. garancijama	1.620	0,0	553	0,0	1.080	0,0	34	195
Ostali plasmani	276.693	1,8	410.797	2,6	412.373	2,6	148	100
Ostala aktiva	5.581.877	35,5	5.292.854	33,6	5.129.298	32,6	95	97
UKUPNA AKTIVA	15.717.167	100,0	15.736.910	100,0	15.715.539	100,0	100	100
VANBILANS	2.271.512		2.352.092		2.352.074		104	100
AKTIVA S VANBILANSOM	17.988.679		18.089.002		18.067.613		101	100
RIZIČNA AKTIVA S VANBILANSOM	12.583.315		13.053.738		13.241.453		104	101
Opći kreditni rizik i Potencijalni kreditni gubici	534.721		717.713		733.757		134	102
Već formirane opće i posebne rezerve za kreditne gubitke	534.749		717.768		733.667		134	102

Nerizične stavke iznose 4,8 milijardi KM ili 27% ukupne aktive s vanbilansom i manje su za 4% u odnosu na kraj 2010. godine. S druge strane, rizična aktiva s vanbilansom iznosi 13 milijardi KM i veća je za 1% ili 188 miliona KM. Vanbilansne rizične stavke iznose 2,4 milijarde KM.

Nakon negativnih trendova u prethodnim periodima u segmentu kreditiranja kao ključnoj djelatnosti banaka zbog uticaja globalne finansijske i ekonomske krize, u prvom kvartalu 2011. godine nastavljen je pozitivan trend iz druge polovine 2010. godine, odnosno blagi rast kredita od 1% ili 140 miliona KM. Krediti su sa 31. 03. 2011. godine iznosili 10,1 milijardu KM, s učešćem u aktivu od 67,3%, što je 1,1 procentni poen više u odnosu na kraj 2010. godine. Makroekonomske projekcije ukazuju da se u 2011. godini očekuje značajnije ubrzanje

¹⁶ Aktiva definirana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine F BiH“, broj 3/03, 54/04, 68/05).

¹⁷ Izvor podataka: Izvještaj o klasifikaciji aktive bilansa i vanbilansnih stavki banaka.

ekonomske aktivnosti i izvoza, što bi trebalo dovesti i do oporavka privrednih aktivnosti, što je opet u korelaciji s povećanjem kreditnih aktivnosti banaka.

U prvom kvartalu 2011. godine plasirano je ukupno 1,2 milijarde KM novih kredita, što je 25% ili 243 miliona KM više u odnosu na prvi kvartal 2010. godine. Od ukupno plasiranih kredita na privredu se odnosi 72%, a na stanovništvo 26%. Ročna struktura novoodobrenih kredita je neznatno promjenjena u korist dugoročnih kredita u odnosu na kraj 2010. godine, učešće dugoročnih iznosilo je 52%, a kratkoročnih 48% (31.12.2010: isto učešće od 50%).

Najvažniji ograničavajući faktor rasta kredita u posljednje dvije godine bio je negativni uticaj krize na ukupnu ekonomiju i privredu u BiH i pogoršanje stanja u realnom sektoru, zatim smanjenje potrošnje stanovništva, ali i restriktivnije i opreznije politike kreditiranja banaka. Na osnovu prethodno navedenog, kao i očekivanog ubrzanijeg ekonomskog oporavka u 2011. godini, predviđa se i nešto veći kreditni rast nego u 2010. godini, što je i vidljivo u dostavljenim planovima poslovanja u 2011. godini u uvom segmentu kod većine banaka. Međutim, što se tiče performansi kvaliteta postojećeg kreditnog portfolija, očekuje se da će trend pogoršanja biti zaustavljen, nivo loših plasmana će i dalje biti relativno visok i time posljedično kreditni gubici, što će se i u 2011. godini negativno reflektirati na finansijski rezultat banaka. Banke su u 2010. godini značajno povećale rezervisanja za kreditne gubitke, zbog rasta nekvalitetnih kredita, a dio je iskorišten za otpis nenaplativih potraživanja i prenos u vanbilansnu evidenciju. Formirane rezerve za kreditne gubitke biće dobar amortizer za potencijalne kreditne gubitke u narednom periodu.

FBA je bila uključena u aktivnosti na potpisivanju Memoranduma o razumijevanju s bankama-majkama iz zemalja Evropske unije čije banke - kćerke posluju na teritoriji BiH, tzv „Bečkoj inicijativi“, čime se trebaju osigurati dodatna finansijska sredstva za kreditiranje realnog sektora, jer svako pogoršanje ekonomije može negativno da se odrazi na rejting banaka-kćerki, a samim tim i da oslabi rejting matičnih banaka.

Tri najveće banke u F BiH s iznosom kredita od 6,2 milijarde KM imaju učešće od 61,4% u ukupnim kreditima na nivou sistema.

S aspekta sektora kojima su banke plasirale kredite, kretanja u prvom kvartalu 2011. godine mogu se ocijeniti pozitivnim zbog porasta plasmana privatnim preduzećima, dok su plasmani stanovništvu blago smanjeni. Naime, u odnosu na kraj 2010. godine krediti dati privatnim preduzećima su veći za 4% ili 183 miliona KM, iznose pet milijardi KM ili 49,4% ukupnih kredita (na kraju 2010. godine 48,2%). Krediti dati stanovništvu smanjeni su za 1% ili 42 miliona KM, iznose 4,7 milijardi KM, što je učešće od 46,3% (na kraju 2010. godine 47,4%). Prema dostavljenim podacima od banaka sa stanjem 31. 03. 2011. godine, s aspekta strukture kredita stanovništvu po namjeni, već duži period nema promjene, odnosno najveće učešće od cca 72% imaju krediti odobreni za finansiranje potrošnih dobara¹⁸, na stambene kredite se odnosi 25%, a sa preostalih 3% kreditirani su mali zanati, mali biznis i poljoprivreda.

Tri najveće banke u sistemu plasirale su stanovništvu 65%, a privatnim preduzećima 58% ukupnih kredita datih ovim sektorima (na kraju 2010. godine stanovništvo 65,4%, privatna preduzeća 59%).

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u sljedećoj tabeli.

¹⁸ Uključeno kartično poslovanje.

SEKTORI	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	74.609	0,8	126.328	1,3	124.473	1,2	169	99
Javna preduzeća	184.005	1,9	238.105	2,4	237.634	2,4	129	100
Privatna preduzeća i društ.	4.696.276	47,9	4.815.426	48,2	4.998.678	49,4	103	104
Bankarske institucije	6.755	0,1	10.975	0,1	11.789	0,1	162	107
Nebankarske finansijske instit.	51.255	0,5	37.235	0,4	44.213	0,4	73	119
Gradani	4.765.656	48,6	4.733.198	47,4	4.691.238	46,3	99	99
Ostalo	18.244	0,2	20.644	0,2	13.502	0,2	113	65
UKUPNO	9.796.800	100,0	9.981.911	100,0	10.121.527	100,0	102	101

Valutna struktura kredita se već duži period bitnije ne mijenja: najveće učešće od 72% ili 7,3 milijarde KM imaju krediti odobreni s valutnom klauzulom, krediti u domaćoj valuti 27% ili 2,7 milijardi KM, a najmanje učešće od samo 1% ili 97 miliona KM imaju krediti u stranoj valuti.

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja banaka. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka koji se priznaju kao troškovi rezervi za kreditne gubitke.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije¹⁹ i vanbilansne stavke dati su u sljedećoj tabeli.

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u %)									INDEKS	
	31.12.2009.			31.12.2010.			31.03.2011.			5/2	8/5
	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktive	Učešće %	OKR PKG		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	10.260.601	81,5	205.228	10.477.329	80,3	209.555	10.681.765	80,7	213.646	102	102
B	1.804.767	14,4	136.973	1.645.750	12,6	132.048	1.571.949	11,9	129.921	91	96
C	307.892	2,5	72.970	471.505	3,6	113.962	500.290	3,8	114.350	153	106
D	206.201	1,6	115.703	455.303	3,5	258.297	483.523	3,6	271.920	221	106
E	3.854	0,0	3.847	3.851	0,0	3.851	3.926	0,0	3.920	100	102
Rizična ak. (A-E)	12.583.315	100,0	534.721	13.053.738	100,0	717.713	13.241.453	100,0	733.757	104	101
Klasifikovana (B-E)	2.322.714	18,5	349.493	2.576.409	19,7	508.158	2.559.688	19,3	520.111	111	99
Nekvalitetna (C-E)	517.947	4,1	119.550	930.659	7,1	376.110	987.739	7,5	390.190	180	106
Nerizična akt.²⁰	5.405.364			5.035.264			4.826.160			93	96
UKUPNO (rizična i nerizična)	17.988.679			18.089.002			18.067.613			101	100
VANBILANSNA EVIDENCIJA											
Otpisana aktiva	505.632	89,7		622.990	89,6		635.721	89,4		123	102
Susp. kamata	57.957	10,3		72.251	10,4		75.595	10,6		125	105
UKUPNO	563.589	100,0		695.241	100,0		711.316	100,0		123	102

Rizična aktiva sa vanbilansom (A-E) iznosi 13 milijardi KM i sa 31. 03. 2011. godine veća je za 1% ili 188 miliona KM. Nerizične stavke iznose 4,8 milijardi KM i manje su za 4% ili 209 miliona KM u odnosu na kraj 2010. godine.

¹⁹ U skladu sa članom 22. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banke su dužne da formiraju i kontinuirano održavaju rezerve za OKR i PKG u sljedećim procentima po kategorijama : A 2%, B 5% do 15%, C 16% do 40%, D 41% do 60% i E 100%.

²⁰ Stavke aktive na koje se, u skladu s članom 22. stav 7. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne obračunavaju rezerve za OKG od 2%.

Ako se analizira kvalitet rizične aktive kroz kretanje i promjene ključnih pokazatelja, može se konstatovati da je u prvom kvartalu 2011. godine negativni trend pada kvaliteta aktive i njenog „kvarenja“ iz prethodnog perioda znatno ublažen, smanjena je aktiva s posebnom napomenom (B kategorija), nekvalitetna je znatno povećana, a znatno je smanjen i otpis u vanbilansnu evidenciju. Treba istaći da najveći uticaj na pokazatelje ukupnog sistema i dalje ima jedna velika banka, koja je u prethodnim periodima intenzivirala „čišćenje“ kreditnog portfolija, što je imalo za rezultat znatno lošije pokazatelje kvaliteta aktive i ove banke i ukupnog bankarskog sistema. Dok je učešće kreditnog portfolija te banke sa 31. 03. 2011. godine izosilo 15,7%, učešće njene klasifikovane i nekvalitetne aktive iznosilo je 32% i 56%, a od ostvarenog porasta loših- nekvalitetnih kredita (57 miliona KM) najveći dio se upravo odnosi na tu banku (47 miliona KM ili 82%). Kod ostalih banaka pokazatelji su imali blage oscilacije (poboljšanje ili pogoršanje), odnosno pet banaka ima pokazatelje učešća klasifikovane u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora, a kod jedne banke učešće nekvalitetne u odnosu na rizičnu takođe je lošije od bankarskog sektora.

Klasifikovana aktiva (B-E) je imala neznatan pad od 1% ili 17 miliona KM, s tim da je B kategorija smanjena za 4% ili 74 miliona KM, a nekvalitetna aktiva (C-E) povećana za 6% ili 57 miliona KM. U istom periodu je izvršen otpis aktive i kamate (isknjiženje u vanbilansnu evidenciju) u iznosu od 38 miliona KM (od toga se na jednu banku odnosi 8,5 mil. KM), što je najniži kvartalni iznos nakon drugog kvartala 2009. godine. Dok su u 2010. godini zbog slabe naplate i povećanja kašnjenja dospjelih potraživanja, banke morale izvršiti reklasifikaciju i značajan iznos kredita pomjeriti iz B kategorije u nekvalitetnu aktivu, što je uzrokovalo visok rast troškova rezervi za kreditne gubitke i značajno negativno uticalo na finansijski rezultat banaka u 2010. godini, u prvom kvartalu 2011. god. zabilježen je pad troškova rezervi za kreditne gubitke, što se pozitivno reflektiralo na finansijski rezultat bankarskog sistema.

Klasifikovana aktiva je sa 31. 03. 2011. godine iznosila 2,6 milijardi KM, a nekvalitetna 988 miliona KM (31. 12. 2010. godine: 2,6 milijarde KM i 931 milion KM).

Kao rezultat navedenog, indikatori kvaliteta aktive iskazani kao odnos, odnosno učešće pojedinih kategorija u rizičnoj aktivu su neznatno promijenjeni u odnosu na kraj 2010. godine. Koeficijent klasifikovane i rizične aktive je zbog pada klasifikovane aktive (1%) i rasta rizične (1%) poboljšan za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2010. godine i iznosi 19,3%.

Ako se analizira odnos i trend samo nekvalitetne i rizične aktive, sa 31. 03. 2011. godine ovaj koeficijent je blago pogoršan i iznosio je 7,5% što je još uvijek relativno nizak omjer, a u odnosu na kraj 2010. godine je veći za 0,4 procentna poena. Međutim, isti treba uzeti s dozom rezerve, imajući u vidu da učešće B kategorije u rizičnoj aktivu iznosi 11,9%, te sumnju da dio plasmana koji su iskazani u ovoj kategoriji imaju lošiji kvalitet i da trebaju biti kategorizirani kao nekvalitetna aktiva, odnosno još uvijek prisutna praksa nekih banaka da ne formiraju pravovremeno adekvatne rezerve za kreditne gubitke, što se potvrdilo u on site kontrolama i rezultiralo nedostajućim rezervama za kreditne gubitke. Zato je od ključnog značaja da banke što realnije procjenjuju kvalitet plasmana i pravovremeno formiraju adekvatne rezerve za kreditne gubitke, posebno zbog činjenice da se pod uticajem krize povećava kašnjenje u naplati dospjelih potraživanja, rastu troškovi rezervi, te se smanjuje i zarada banaka.

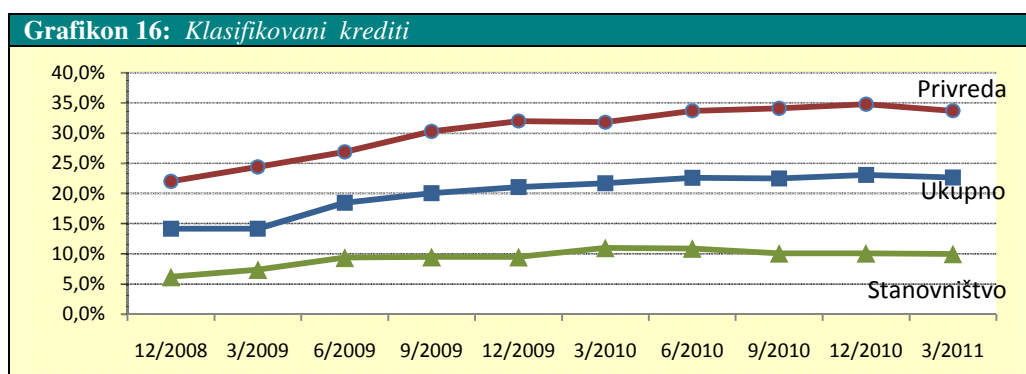
Sektorska analiza podataka temelji se na pokazateljima kvaliteta kredita datih za dva najznačajnija sektora: pravnim licima i stanovništvu. Dva navedena pokazatelja za ove sektore se značajno razlikuju i ukazuju na postojanje veće izloženosti kreditnom riziku, a time i potencijalnim kreditnim gubicima, kod kredita datim pravnim licima.

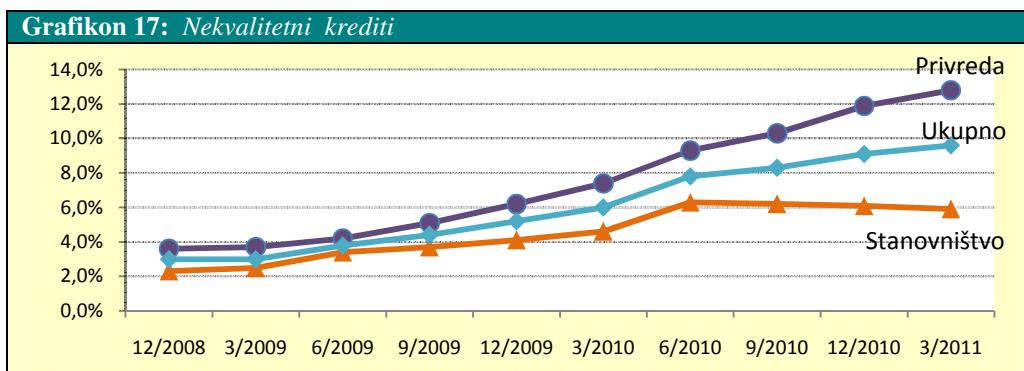
Tabela 20: Klasifikacija kredita datih stanovništvu i pravnim licima

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u%)											INDEKS 12/6	
	31.12.2010.						31.03.2011.						
	Stanovni štvo	Učešće %	Pravna lica	Učešće %	UKUPNO Iznos	Učešće %	Stanovni štvo	Učešće %	Pravna lica	Učešće %	UKUPNO Iznos		Učešće %
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12 (8+10)	13	14
A	4.257.408	89,95	3.422.650	65,21	7.680.058	76,94	4.223.206	90,03	3.600.233	66,30	7.823.439	77,30	102
B	185.851	3,93	1.201.981	22,94	1.387.832	13,90	192.174	4,09	1.135.036	20,90	1.327.210	13,11	96
C	125.114	2,65	336.038	6,36	461.152	4,62	107.923	2,30	383.001	7,05	490.924	4,85	106
D	164.826	3,47	288.042	5,49	452.868	4,54	167.890	3,58	312.019	5,75	479.909	4,74	106
E	1	0,00	0	0,00	1	0,00	45	0,00	0	0,00	45	0,00	4500
UKUPNO	4.733.200	100,0	5.248.711	100,0	9.981.911	100,00	4.691.238	100,0	5.430.289	100,0	10.121.527	100,00	101
Klas. kred. B-E	475.792	10,05	1.826.061	34,79	2.301.853	23,06	468.032	9,98	1.830.056	33,70	2.298.088	22,70	100
Nekv. kred C-E	289.941	6,13	624.080	11,89	914.021	9,16	275.858	5,88	695.020	12,80	970.878	9,59	106
		47,42		52,58		100,00		46,35		53,65		100,00	
Učešće po sektorima u klasifikovanim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E		20,67		79,33		100,00		20,36		79,64		100,00	
Nekvalitetna C-E		31,72		68,28		100,00		28,41		71,59		100,00	
Kategorija B		13,39		86,61		100,00		14,47		85,53		100,00	

Indikatori kvaliteta kredita odobrenih pravnim licima i stanovništvu, kao i već navedeni indikatori kvaliteta ukupne rizične aktive, neznatno su poboljšani u prvom kvartalu 2011. godine, osim blagog pogoršanja učešća nekvalitetnih kredita, kao rezultat rasta ukupnih nekvalitetnih kredita za 6% ili 57 miliona KM i to pravnih lica za 71 milion KM ili 11%, dok su nekvalitetni krediti stanovništva imali pad od 5% ili 14 miliona, a što je dovelo do porasta učešća nekvalitetnih kredita sa 9,16% na 9,59%, te negativno uticalo na ostale pokazatelje za ova dva sektora i ukupnog kreditnog portfolija. Međutim, ponovo treba istaći ogroman uticaj pokazatelja jedne banke na ukupan bankarski sistem, posebno na pokazatelj rasta i učešća nekvalitetnih kredita, jer ako se ista isključi, može se zaključiti da je navedeni pokazatelj na istom nivou kao 31.12.2010. godine (4,87%).

Sa 31. 03. 2011. godine od ukupnih kredita odobrenih pravnim licima u iznosu od 5,4 milijarde KM, 1,8 milijardi KM ili 33,70% je klasificirano u kategorije B do E (na kraju 2010. godine 1,8 milijardi ili 34,79%), dok je od ukupno odobrenih kredita stanovništvu u iznosu od 4,7 milijardi KM, u navedene kategorije klasificirano 468 miliona KM ili 9,98% (na kraju 2010. godine 476 miliona KM ili 10,05%).

Od kredita plasiranih pravnim licima kao nekvalitetni krediti klasificirano je 695 miliona KM ili 12,80 % od ukupnih kredita odobrenih ovom sektoru (sa 31. 12. 2010. godine iznosili su 624 miliona KM ili 11,89%). Za sektor stanovništva isti iznose 276 miliona KM ili 5,88% (31.12.2010. godine 290 miliona KM ili 6,13%).

Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obaveza došlo je do aktiviranja jamstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja, tako da je teret otplate tih kredita pao na jemce, odnosno žirante. FBA je od 31.12.2009. godine propisala izvještaj o otplati kredita na teret jemaca, s ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jemci. Prema izvještajima banaka u F BiH sa 31. 03. 2011. godine 3.394 jemca su ukupno otplatili 11 miliona KM od ukupno odobrenog iznosa kredita od 68 miliona KM (2.882 kreditne partije), što je za 28% manje u odnosu na iznos otplate na teret jemaca sa 31. 12. 2010. godine (15 miliona KM otplatili su 3.767 jemaca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita bio 101 milion KM-3.192 kreditne partije). Stanje preostalog duga iznosi 45 miliona KM (31. 12. 2010.: 63 miliona KM). Iz navedenih podataka može se zaključiti da se u prvom kvartalu 2011. godine smanjio iznos kredita koje otplaćuju jemci, stanje preostalog duga, kao i iznos otplate na teret jemaca, na što je najviše uticalo vraćanje značajnog iznosa otplate kredita na glavnog dužnika (cca 30 miliona KM, osam dužnika, sve pravna lica). Učešće iznosa kredita i broja kreditnih partija koje otplaćuju jemci u odnosu na podatke za ukupan sistem je nizak i iznosi svega 0,44% i 0,26%.

U cilju ublažavanja negativnih efekata globalne finansijske i ekonomske krize, a vodeći računa o očuvanju stabilnosti bankarskog sektora, FBA je krajem 2009. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za reprogram kreditnih obaveza fizičkih i pravnih lica²¹

Osnovni cilj donošenja ovakvih privremenih mjera bio je stimulisanje banaka na "oživljavanje" kreditne aktivnosti, a restrukturiranjem postojećih potraživanja, bez povećanja cijene kredita i troškova za postojeće dužnike, pomoći i fizičkim i pravnim licima da prevaziđu situaciju u kojoj su se našli zbog uticaja ekonomske krize (smanjena platežna sposobnost, kod fizičkih lica zbog gubitka posla, kašnjenja plate, smanjenja plata i sl., a kod pravnih zbog povećane nelikvidnosti, značajnog smanjenja poslovnih aktivnosti, vrlo teškog stanja u realnom sektoru uopće i sl.).

Postupajući po navedenoj odluci, banke u Federaciji BiH su u prvom kvartalu 2011. godine, od ukupno primljenih 131 zahtjev za reprogram kreditnih obaveza odobrile 113 zahtjeva u ukupnom iznosu od 14,2 miliona KM ili 86%, što je znatno manje u poređenju sa kvartalima u 2010 god. Od ukupnog iznosa odobrenih reprogramiranih obaveza na pravna lica se odnosi 13,7 miliona KM, a na fizička lica 0,5 miliona KM.

²¹ "Službene novine F BiH", br.2/10.

Neto efekat na rezerve za kreditne gubitke (dalje RKG) po osnovu izvršenih reprograma je povećanje od 239 hiljada KM. Treba istaći da je bilo suprotnih kretanja, odnosno i povećanja i smanjenja RKG po ovom osnovu, što je na kraju rezultiralo navedenim neto efektom. Banke su prilikom reprograma kod procjene kreditnog rizika i rezervi za kreditne gubitke postupale krajnje oprezno, uglavnom zadržavajući RKG na istom nivou, čime su izbjegle kratkoročno i privremeno povećanje prihoda, što u suštini predstavlja realan i odgovoran odnos banaka u primjeni odredaba Odluke koje se odnose na ovaj segment.

Reprogramirani krediti u prvom kvartalu 2011.godine u odnosu na ukupne kredite 31. 03. 2011. godine imaju učešće od svega 0,14% (za sektor pravnih lica u odnosu na portfolio pravnih lica ovaj procenat iznosi 0,25%, dok je za sektor stanovništva 0,01%).

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je i po broju i po iznosu reprogramiranih kreditnih obaveza rezultat relativno skroman, ako se to upoređuje i s ukupnim kreditnim protfolijem i po sektorima (za pravna i fizička lica).

Iako rezultati i efekti primjene Odluke nisu značajni, ocjenjuje se da je donošenje ovakvog propisa bilo izuzetno važno, odnosno ovakvih mjera privremenog karaktera u uvjetima izraženog djelovanja finansijske i ekonomske krize i na finansijski i na realni sektor u F BiH bilo je nužno, te je imalo pozitivan efekat na dužnike (i fizička i pravna lica), olakšavajući im servisiranje dugova u skladu s njihovim platežnim mogućnostima. Stoga je prolongiranje promjene Odluke do kraja 2011. godine opravdano, posebno zbog činjenice da je uticaj krize još uvijek evidentan i da se tek u narednoj godini očekuju pozitivna kretanja i ekonomski oporavak.

U cilju što realnije ocjene kvaliteta aktive treba uzeti u obzir i iznos kredita koje su banke u posmatranom periodu isknjižile u vanbilans, što se daje u narednoj tabeli.

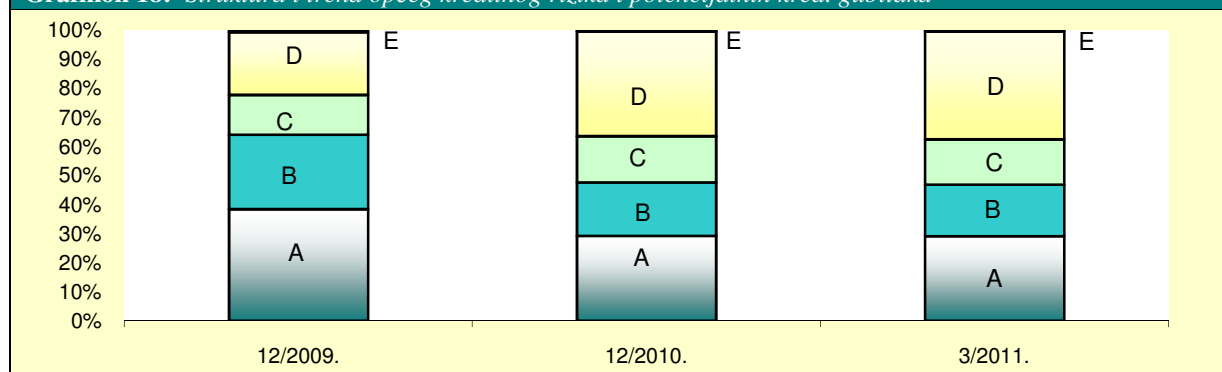
-000 KM-

Tabela 21: Vanbilansna evidencija: otpisana aktiva i suspendovana kamata						
OPIS	STANOVNIŠTVO		PRAVNA LICA		UKUPNO	
	Otpisana aktiva	Suspendovana kamata	Otpisana aktiva	Suspendovana kamata	Otpisana aktiva	Suspendovana kamata
1	2	3	4	5	6	7
Početno stanje 31.12.2010.	216.721	16.759	406.269	55.530	622.990	72.289
<i>Promjene u 2011.godini:</i>						
- novi otpis (u tekućoj godini)	17.815	1.544	14.610	4.307	32.425	5.851
- naplaćeno u tekućoj godini	8.157	1.307	8.198	1.087	16.355	2.394
- trajni otpis	15	0	3.324	151	3.339	151
Saldo 31.03.2011.godine	223.908	16.991	411.813	58.604	635.721	75.595

Saldo otpisane aktive 31. 03. 2011. godine (636 miliona KM) i saldo suspendovane kamate (76 miliona KM) povećani su za 2%, odnosno 5% u odnosu na 2010. godinu.

Nivo općeg kreditnog rizika i procijenjenih potencijalnih kreditnih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu.

Tabela 22: Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka								
Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)						INDEKS	
	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		4/2	6/4
	1	2	3	4	5	6	7	8
A	205.228	38,4	209.555	29,2	213.646	29,1	102	102
B	136.973	25,6	132.048	18,4	129.921	17,7	96	98
C	72.970	13,7	113.962	15,9	114.350	15,6	156	100
D	115.703	21,6	258.297	36,0	271.920	37,1	223	105
E	3.847	0,7	3.851	0,5	3.920	0,5	100	102
UKUPNO	534.721	100	717.713	100	733.757	100	134	102

Grafikon 18: *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kred. gubitaka*

Prema izvještajima, banke su formirale rezerve za kreditne gubitke u skladu s propisima i visinom procijenjenog kreditnog rizika.

Analizirajući nivo formiranih rezervi ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2010. godine, rezerve za opći kreditni rizik (za kategoriju A) i potencijalne kreditne gubitke veće su za 2% ili 16 miliona KM i iznosile su 734 miliona KM. Zbog rasta nekvalitetne aktive povećane su rezerve za ove najlošije kredite za 4%, odnosno sa 376 miliona KM na 390 miliona KM. Rezerve za opći kreditni rizik (A kategorija) su povećane za neznatnih 2% ili četiri miliona KM, dok su za B kategoriju, zbog njenog smanjenja, najviše reklasificiranjem u lošije kategorije, rezerve smanjene za 2% ili dva miliona KM. Jedan od najvažnijih pokazatelja kvaliteta aktive je odnos potencijalnih kreditnih gubitaka i rizične aktive sa vanbilansom, iznosi 3,9% i na istom je nivou kao prethodne godine. Sa 31. 03. 2011. godine banke su prosječno za B kategoriju imale izdvojene rezerve po stopi od 8,3%, za C kategoriju 22,9%, D kategoriju 56,2% i E 100% (na kraju 2010. godine: B 8%, C 24,2%, D 56,7% i E 100%).

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfolija pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je kreditni rizik dominantni rizik kod najvećeg broja banaka, a zabrinjava činjenica da jedan broj banaka ima neadekvatne prakse upravljanja, odnosno ocjene, mjerenja, praćenja i kontrole kreditnog rizika i klasifikaciju aktive, što se u on site kontrolama utvrdilo kroz značajne iznose nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, koje su banke formirale po nalogu FBA, ali time se problem suštinski ne rješava.

FBA je bankama, kod kojih je kontrolom ocijenjen slab kvalitet aktive, naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa koji mora sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se kontinuirano nadzire kroz pojačan postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i provjere istog ciljanim on site kontrolama. Nadzor ovog segmenta poslovanja je pojačan zbog evidentnih negativnih trendova, što značajno utiče i na pogoršanje profitabilnosti banaka i slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka, zbog čega banke moraju pravovremeno poduzeti aktivnosti na pribavljanju kapitala iz eksternih izvora.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom, što je regulirano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvaćaju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica.

Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i uprave banke i
- supsidijarnim licima i drugim preduzećima povezanim s bankom.

-000 KM-

Tabela 23: Transakcije s povezanim licima					
Opis	DATI KREDITI ²²			INDEKS	
	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs. i drugim povezanim pred.	29.191	84.600	98.939	290	117
Članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	470	375	376	80	100
Upravi banke	2.193	2.239	2.264	102	101
UKUPNO	31.854	87.214	101.579	274	116
Potencijalne i preuzete vanbil. obaveze	5.137	22.653	24.870	441	110

U posmatranom periodu kreditne izloženosti prema osobama povezanim s bankom su povećane za 16%, a potencijalne obaveze za 10%. Iz prezentiranih podataka može se zaključiti da se i dalje radi o malom iznosu kreditno-garancijskih poslova s povezanim licima i da je nivo rizika nizak. FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka s povezanim licima, naročito ocjeni sistema identifikacije i monitoringa izloženosti riziku poslovanja s povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga u postkontrolnom postupku. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer je u bankama značajno poboljšana kvaliteta upravljanja ovim rizikom.

²² Pored kredita, uključena i ostala potraživanja, deponovana sredstva i plasmani dioničarima (finansijskim institucijama) sa više od 5% glasačkih prava.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz bilansa uspjeha za 2010. godinu, banke u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2011. godine ostavile pozitivan finansijski rezultat-dobit u iznosu od 22,8 miliona KM, dok je u istom periodu 2010. godine ostvaren gubitak u iznosu od 5,9 miliona KM. Najveći efekat na ostvarenje pozitivnog finansijskog rezultata na nivou bankarskog sistema jeste poslovanje s dobiti kod četiri banke koje su u istom periodu prošle godine imale gubitak, zatim veća dobit kod nekoliko banaka koje pozitivno posluju, kao i ostvareni manji gubitak kod banaka koje su imale gubitak i u prvom kvartalu 2010. godine.

Najveći uticaj na poboljšanje profitabilnosti većine banaka imalo je smanjenje troškova rezervi za kreditne gubitke, zatim rast neto kamatnog prihoda zbog znatno većeg pada kamatnih rashoda (18%) nego kamatnih prihoda (2%), te rast ostalih operativnih prihoda kod većine banaka.

Pozitivan finansijski rezultat od 34,2 miliona KM ostvarilo je 12 banaka što je skoro tri puta više ili za 22 miliona KM nego u istom periodu 2010. godine. Istovremeno, gubitak u poslovanju u iznosu od 11,4 miliona KM iskazan je kod sedam banaka i isti je manji za 38% ili sedam miliona KM u odnosu na uporedni period 2010. godine.

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli.

-000 KM-

Tabela 24: Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak						
Datum/Opis	Na nivou sistema		Državne banke		Privatne banke	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
31.03.2009.						
Gubitak	-6.796	7	-240	1	-6.556	6
Dobit	21.414	13	82	1	21.332	12
Ukupno	14.618	20	-158	2	14.776	18
31.03.2010.						
Gubitak	-18.394	11	-199	1	-18.195	10
Dobit	12.522	9	168	1	12.354	8
Ukupno	-5.872	20	-31	2	-5.841	18
31.03.2011.						
Gubitak	-11.386	7	-	-	-11.386	7
Dobit	34.170	12	556	1	33.614	11
Ukupno	22.784	19	556	1	22.228	18

Kao i u ostalim segmentima i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (34 miliona KM) 77% ili 26 miliona KM ostvarile su dvije najveće banke u sistemu, čiji je udio aktive u bankarskom sektoru 49,6%, dok se u ukupnom gubitku od 11 miliona KM samo na dvije banke, s učešćem aktive 13,7%, odnosi 81,9% ili devet miliona KM. Analitički podaci za prvi kvartal 2011. godine pokazuju da ukupno 11 banaka ima bolji finansijski rezultat (za 32 miliona KM), a devet banaka ima lošiji rezultat (efekat je 3,7 miliona KM).

Na osnovu analitičkih podataka, kao i pokazatelja za ocjenu kvaliteta profitabilnosti (visina ostvarenog finansijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenata koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu poslovanja), evidentno je da je ukupna profitabilnost sistema poboljšana u odnosu na prethodnu godinu, a posebno kod velikih banaka koje su nosioci profitabilnosti, od kojih je jedna u istom periodu prošle godine poslovala sa visokim gubitkom, a u prvom kvartalu 2011. godine posluje sa dobiti.

Na nivou sistema ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 221 miliona KM i isti je za značajnih 13% ili 25 miliona KM veći u odnosu na uporedni period prethodne godine. Ukupni nekamatni rashodi iznose 198 miliona KM, sa stopom pada od 2% ili 3,5 miliona KM, što se pozitivno odrazilo na ukupan finansijski rezultat sektora.

Blagi porast kreditnih aktivnosti u prvom kvartalu 2011. godine, smanjenje aktivnih kamatnih stopa, te rast nekvalitetne aktive i posljedično suspendirane kamate, rezultiralo je neznatnim padom kamatnih prihoda. Naime, ukupni prihodi od kamata iznose 209 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine manji su za 2% ili četiri miliona KM, a njihovo učešće u ukupnom prihodu smanjeno je sa 108,8% na 94,4%. U strukturi kamatnih prihoda najveće učešće imaju prihodi od kamata po kreditima, u odnosu na uporedni period smanjeni su za 3% ili 6,6 miliona KM i iznose 188 miliona KM ili 85% ukupnog prihoda. Treba istaći značajan rast prihoda po kamatonosnim računima kod depozitnih institucija od 30% ili milion KM u odnosu na isti period prošle godine, ali s iznosom od 4,6 miliona KM i dalje imaju nisko učešće od 2,1% u ukupnom prihodu.

S druge strane, pozitivna kretanja zabilježena su u kamatnim rashodima. U odnosu na stopu pada kamatnih prihoda (2%), kamatni rashodi sa stopom pada od 18% ili 15,3 miliona KM imali su znatno veći pad. Kamatni rashodi iznose 71,6 miliona KM, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda smanjeno je sa 44,4% na 32,4%. Kamatni rashodi po depozitima, kao strukturalno najveća stavka kamatnih rashoda smanjeni su za 21% ili 15 miliona KM, sa smanjenim učešćem sa 36,7% na 25,7%, i pored neznatnog rasta kamatonosnih depozita, najviše kao rezultat smanjivanja kamatnih stopa. Kamatni rashodi po uzetim kreditima manji su za 5%, u učešće u ukupnom prihodu je smanjeno sa 5,7% na 4,8%.

Kao rezultat navedenog, neto kamatni prihod je porastao za 9% ili 10,9 miliona KM i iznosi 137 miliona KM, sa smanjenim učešćem u ukupnom prihodu sa 64,4% na 62,0%.

Operativni prihodi iznose 84 miliona KM i u odnosu na uporedni period bilježe porast od 20% ili 14,2 miliona KM i povećanje u strukturi ukupnog prihoda sa 35,6% na 38%, najviše zbog rasta ostalih operativnih prihoda (naplata ranije otpisanih potraživanja).

Ukupni nekamatni rashodi iznose 198 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine manji su za 2% ili 3,5 miliona KM, najviše po osnovu smanjenja troškova rezervi za kreditne gubitke, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda smanjeno je sa 103,0% na 90,0%.

U okviru nekamatnih rashoda, nakon izuzetno visokog rasta prošle godine (76%), nominalno i realativno značajan pad od 14% ili devet miliona KM imali su troškovi rezervi za kreditne gubitke koji iznose 56 miliona KM, što se pozitivno odrazilo na smanjenje njihovog učešće u strukturi ukupnog prihoda sa 33,2% na 25,2%. Suprotan trend i kretanje imali su troškovi plata i doprinosa sa stopom rasta od 3% i iznose 63 miliona KM (prosječan broj zaposlenih je u prvom kvartalu 2011. godine manji za 5% u odnosu na prvi kvartal 2010.godine) i troškovi fiksne aktive koji sa stopom rasta od 2% iznose 38 miliona KM.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tabelama i grafikonima.

- u 000 KM-

Tabela 25: Struktura ukupnih prihoda								
Struktura ukupnih prihoda	31.03.2009.		31.03.2010.		31.03.2011.		INDEKS	
	Iznos	%	%	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	10.337	3,4	3.523	1,2	4.570	1,6	34	130
Kreditni i poslovi lizinga	217.913	71,7	194.653	68,8	188.076	64,3	89	97
Ostali prihodi od kamata	10.140	3,4	14.824	5,3	15.990	5,4	146	108
UKUPNO	238.390	78,5	213.000	75,3	208.636	71,3	89	98
II Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	42.552	14,0	45.934	16,2	49.067	16,8	108	107
Prihodi iz posl. sa devizama	6.690	2,2	6.445	2,3	8.355	2,8	96	130
Ostali operativni prihodi	16.088	5,3	17.383	6,2	26.532	9,1	108	153
UKUPNO	65.330	21,5	69.762	24,7	83.954	28,7	107	120
UKUPNI PRIHODI (I + II)	303.720	100,0	282.762	100,0	292.590	100,0	93	103

Grafikon 19: Struktura ukupnih prihoda

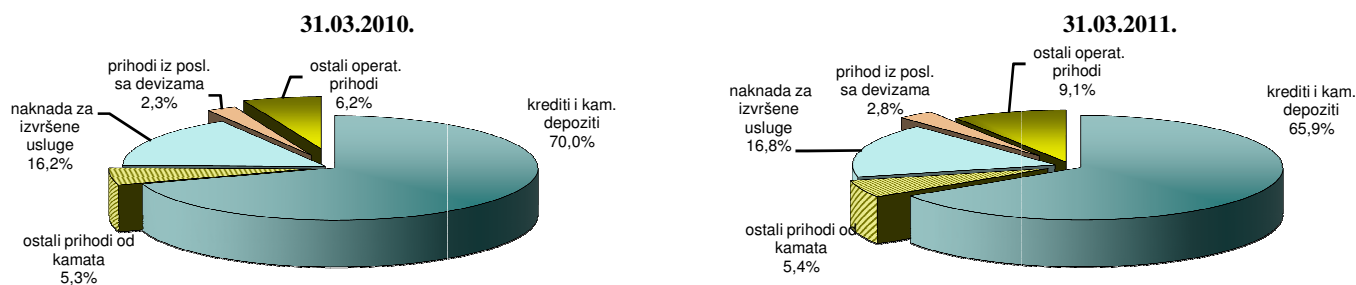
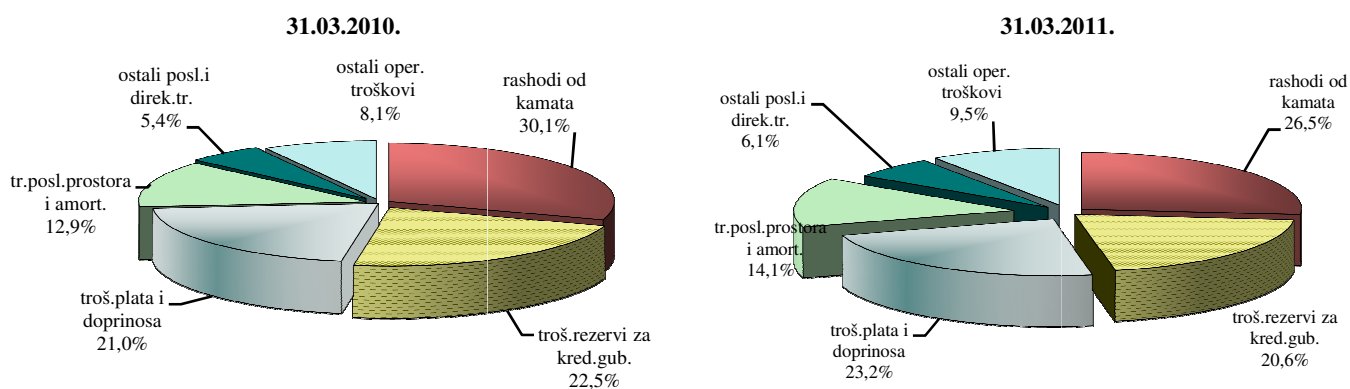

Tabela 26: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	31.03.2009.		31.03.2010.		31.03.2011.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	80.525	27,9	71.926	24,9	56.808	21,0	89	79
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	22.866	7,9	11.177	3,9	10.600	3,9	49	95
Ostali rashodi od kamata	6.649	2,3	3.811	1,3	4.200	1,6	57	153
UKUPNO	110.040	38,1	86.914	30,1	71.608	26,5	79	82
II Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi rezervi za opći kred. rizik i potencijalne kreditne gubitke	36.787	12,7	64.893	22,5	55.688	20,6	176	86
Troškovi plata i doprinosa	63.626	22,0	60.652	21,0	62.702	23,2	95	103
Troškovi posl.prostora i amortizacija	37.821	13,1	37.109	12,9	37.915	14,1	98	102
Ostali poslovni i direktni troškovi	15.726	5,4	15.757	5,4	16.336	6,1	100	104
Ostali operativni troškovi	25.102	8,7	23.309	8,1	25.557	9,5	93	110
UKUPNO	179.062	61,9	201.720	69,9	198.198	73,5	113	98
UKUPNI RASHODI (I + II)	289.102	100,0	288.634	100,0	269.806	100,0	100	93

Grafikon 20: Struktura ukupnih rashoda

U sljedećim tabelama dati su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka.

- u %-

Tabela 27: Koeficijenti profitabilnost, produktivnosti i efikasnosti po periodima

KOEFICIJENTI	31.03.2009.	31.03.2010.	31.03.2011.
Dobit na prosječnu aktivnu	0,10	-0,04	0,15
Dobit na prosječni ukupni kapital	0,89	-0,35	1,33
Dobit na prosječni dionički kapital	1,30	-0,50	1,94
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	0,85	0,83	0,92
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	0,43	0,46	0,56
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	1,29	1,29	1,48
Poslovni i direktni rashodi ²³ /prosječna aktiva	0,35	0,53	0,48
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	0,84	0,79	0,85
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	1,19	1,32	1,33

-u %-

Tabela 28: Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti na dan 31.03. 2011.

KOEFICIJENTI	31.03. 2011.		
	DRŽAVNE BANKE	PRIVATNE BANKE	PROSJEK U FBiH
Dobit na prosječnu aktivnu	0,34	0,15	0,15
Dobit na prosječni ukupni kapital	1,18	1,33	1,33
Dobit na prosječni dionički kapital	1,63	1,95	1,94
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	0,60	0,92	0,92
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	1,40	0,55	0,56
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	2,00	1,47	1,48
Poslovni i direktni rashodi/prosječna aktiva	0,20	0,49	0,48
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	1,46	0,84	0,85
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	1,66	1,32	1,33

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti, može se zaključiti da je profitabilnost ukupnog sistema bolja, ostvarenje dobiti u odnosu na isti period prethodne godine kada je na novou sistema iskazan gubitak, rezultiralo je da su ključni pokazatelji profitabilnosti pozitivni: ROAA (zarada na prosječnu aktivnu) iznosi 0,15% i ROAE (zarada na prosječni dionički kapital) iznosi 1,94% (isti indikatori u istom periodu prošle godine, zbog iskazanog gubitka na nivou sistema bili su negativni). Produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive, poboljšana je u odnosu na isti period prošle godine (sa 1,29% na 1,48%), jer je ukupan prihod zabilježio rast (13%) u odnosu na prosječnu aktivnu koja je neznatno smanjena (2%). Blago su poboljšani i pokazatelji ostvarenog neto kamatnog i operativnog prihoda po jedinici prosječne aktive. Treba istaći i smanjenje poslovnih i direktnih rashoda po prosječnoj aktivni (sa 0,53% na 0,48%), što je posljedica smanjenja troškova rezervi za kreditne gubitke.

U pogoršanim uslovima poslovanja banaka i zbog negativnih efekata koji ima ekonomska i finansijska kriza na bankarski sektor u FBiH, profitabilnost banaka će i u narednom periodu najviše biti pod uticajem daljeg kretanja i trenda u kvalitetu aktive, odnosno kreditnih gubitaka i kreditnog rizika, te će zavisiti od efikasnog upravljanja i kontrole operativnih prihoda i troškova. U cilju poboljšanja profitabilnosti, potrebno je da banke nastave s rastom kreditnih aktivnosti, ne samo da bi osigurale rast kamatnih prihoda, nego i zbog njihove osnovne društvene funkcije alociranja prikupljenih finansijskih sredstava u privredne tokove i ekonomiju, uvažavajući pri tome standarde opreznosnog poslovanja i dobre prakse upravljanja rizicima, primarno kreditnim rizikom.

Također, dobit banaka, odnosno finansijski rezultat biće u velikoj mjeri pod utjecajem cjenovnog i kamatnog rizika, kako na strani izvora i kretanja cijena izvora finansiranja banaka, tako i

²³ U rashode su uključeni troškovi rezervi za potencijalne kreditne gubitke.

moćnosti ostvarivanja kamatne marže koja će biti dovoljna da pokrije sve nekamatne rashode i na kraju, osigura i zadovoljavajuću dobit na uloženi kapital za vlasnike banaka. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi, jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U cilju veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je od 01.07.2007. godine propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope²⁴ za sve banke sa sjedištem u Federaciji BiH i njihove organizacione dijelove bez obzira na kojoj teritoriji posluju, kao i na organizacione dijelove banaka koji posluju u Federaciji BiH. Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu kredita, odnosno prihoda na depozit, izraženu kao procenat na godišnjem nivou.

Efektivnom kamatnom stopom se smatra dekurzivna kamatna stopa koja se obračunava na godišnjem nivou, i to primjenom složenog kamatnog računa, na način da se diskontovana novčana primanja izjednačavaju sa diskontovanim novčanim izdacima odobrenih kredita, odnosno primljenih depozita.

Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama na kredite i depozite odobrene odnosno primljene u izvještajnom mjesecu, u skladu s propisanom metodologijom²⁵.

U sljedećoj tabeli daje se pregled ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa (dalje: NKS i EKS) na kredite na nivou bankarskog sistema i za dva najznačajnija sektora (privredu i stanovništvo) za decembar 2009. godine, mart, juni, septembar i decembar 2010. godine, te marti 2011. godine.

Tabela 29 : Ponderisane prosječne NKS i EKS na kredite												
OPIS	31.12.2009.		31.03.2010.		30.06.2010.		30.09.2010.		31.12.2010		31.03.2011.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne kredite	8,55	9,39	8,28	8,84	7,9	8,45	7,7	8,19	7,51	7,96	7,18	7,74
1.1. Privredi	8,51	9,27	8,22	8,63	7,86	8,34	7,69	8,08	7,47	7,82	7,15	7,63
1.2. Stanovništvu	9,51	12,9	9,29	12,28	8,97	12,28	8,42	12,57	8,67	12,65	7,9	11,81
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne kredite	9,16	10,00	9,02	9,99	8,89	9,75	7,75	9,24	7,91	8,69	7,87	8,68
2.1. Privredi	8,46	9,15	8,28	9,04	8,4	8,9	8,07	8,45	7,34	7,82	7,37	7,81
2.2. Stanovništvu	10,21	11,32	9,65	10,8	9,35	10,56	7,48	9,93	8,79	10,05	8,49	9,57
3. Ukupno ponderisane kam. stope na kredite	8,82	9,66	8,64	9,4	8,4	9,1	7,73	8,70	7,72	8,33	7,54	8,22
3.1. Privredi	8,50	9,23	8,24	8,76	8,04	8,53	7,81	8,19	7,42	7,82	7,22	7,69
3.2. Stanovništvu	10,17	11,42	9,63	10,89	9,34	10,64	7,53	10,05	8,78	10,18	8,39	9,66

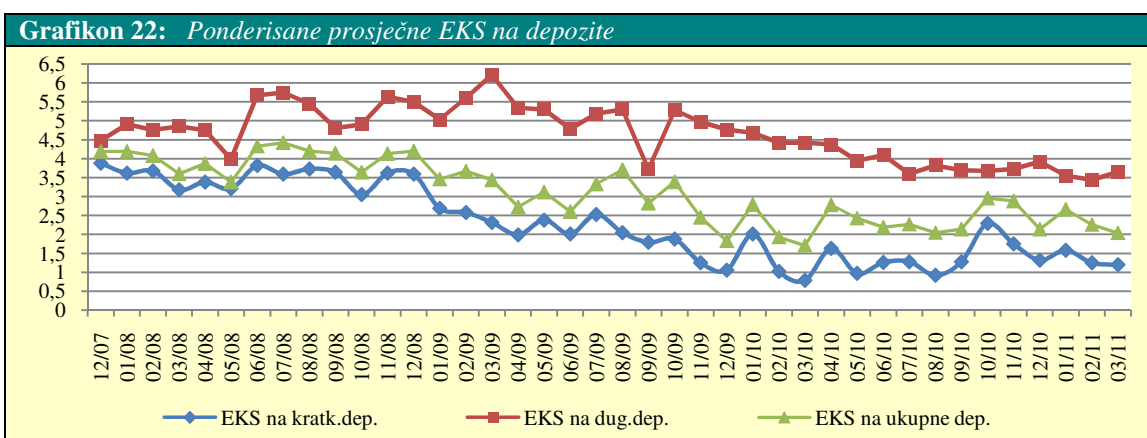
²⁴ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine F BiH", br. 27/07).

²⁵ Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope.

Ponderisane NKS i EKS po oročenim depozitima, izračunatim na osnovu mjesečnih izvještaja, za bankarski sektor prikazane su u sljedećoj tabeli.

Tabela 30 : Ponderisane prosječne NKS i EKS na depozite												
OPIS	31.12.2009.		31.03.2010.		30.06.2010.		30.09.2010.		31.12.2010.		31.03.2011.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne depozite	1,06	1,06	0,79	0,79	1,26	1,26	1,28	1,28	1,31	1,32	1,2	1,2
1.1. do tri mjeseca	0,72	0,72	0,45	0,45	0,39	0,39	0,69	0,69	0,97	0,97	0,96	0,96
1.2. do jedne godine	2,90	2,91	2,33	2,34	3,25	3,26	2,59	2,6	2,61	2,63	2,19	2,19
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne depozite	4,75	4,77	4,43	4,42	4,08	4,09	3,65	3,69	3,89	3,92	3,63	3,65
2.1. do tri godine	4,72	4,74	4,3	4,29	3,86	3,87	3,44	3,47	3,78	3,80	3,55	3,56
2.2. preko tri godine	5,12	5,13	5,18	5,19	5,45	5,47	4,58	4,64	4,48	4,57	4,18	4,26
3. Ukupno ponderisane kam. stope na depozite	1,82	1,83	1,71	1,71	2,19	2,19	2,13	2,14	2,13	2,14	2,04	2,04

Za razliku od kredita, kod kojih uticaj na stvarnu cijenu imaju troškovi povezani s odobravanjem i servisiranjem kredita (pod uslovom da su poznati kod odobravanja), kod depozita gotovo da nema razlike između nominalne i efektivne kamatne stope.

U odnosu na decembar 2010. godine ponderisana EKS na ukupne oročene depozite u martu 2011. godine smanjena je za 0,1 procentni poen (sa 2,14% na 2,04%). Ponderisana EKS na kratkoročne depozite, nakon rasta od 0,26 procentnih poena u januaru, imala je u sljedeća dva mjeseca blagi trend pada, i u martu je iznosila 1,2% (12/2010.:1,32%). Ponderisana EKS na dugoročne depozite u odnosu na decembar 2010. godine bilježi pad od 0,37 procentnih poena u januaru i 0,11 procentnih poena u februaru 2011. godine, da bi u martu, nakon blagog rasta, ista iznosila 3,65%, što je u odnosu na decembar 2010. godine manje za 0,27 procentnih poena.

Kod EKS na kratkoročne depozite najveće smanjenje proizilazi iz pada EKS na depozite oročene do jedne godine (sa 2,63% na 2,19%), sa najvećim padom od 2,07 procentnih poena kod depozita privrede (sa 3,70% na 1,63%).

Banke su u martu 2011. godine plaćale privredi kamatu po dosta nižim kamatnim stopama na depozite (1,51%) nego stanovništvu (3,11%). EKS na depozite privrede su manje u odnosu na decembar 2010. godine (12/2010.:2,55%), dok su kod stanovništva, u odnosu na isti period, veće (12/2010.:2,94%).

Ponderisane kamatne stope na kredite koji se odnose na ugovoreno prekoračenje po računima i na depozite po viđenju, izračunate su na osnovu mjesečnih izvještaja, daju se u sljedećoj tabeli.

Tabela 31 : Ponderisane prosječne NKS i EKS kredite-prekoračenja po računima i na depozite po viđenju

O P I S	31.03.2009.		31.12.2009.		31.03.2010.		31.12.2010.		31.03.2011.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Ponderisane kam. stope na kredite-prekoračenja po računima	8,29	8,29	8,96	8,96	8,83	8,84	8,29	8,29	8,02	8,08
2. Ponderisane kam. stope na depozite po viđenju	0,39	0,39	0,41	0,41	0,25	0,25	0,22	0,22	0,21	0,21

Na ove stavke aktive i pasive EKS je u pravilu jednaka nominalnoj kamatnoj stopi. Ponderisana EKS na ukupne kredite po prekoračenjima računa za bankarski sektor u martu 2011. godine iznosila je 8,08% (smanjenje za 0,21 procentni poen u odnosu na decembar 2010. godine), a na depozite po viđenju 0,21% , što je manje za 0,01 procentni poen u odnosu na decembar 2010. godine.

2.4. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz kreditni rizik, jedno od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu. Takođe, to je jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sistem u svakoj zemlji, te njegove stabilnosti i sigurnosti.

Do izbijanja globalne finansijske i ekonomske krize, u normalnim uslovima poslovanja banaka i stabilnom okruženju rizik likvidnosti imao je sekundaran značaj, odnosno kreditni rizik je bio u prvom planu i uspostavljeni sistemi upravljanja, odnosno identifikiranja, mjerenja i kontrole ovog rizika bili su pod kontinuiranim nadzorom u cilju njegovog unapređenja i poboljšanja. Međutim, treba istaći da je međuzavisnost svih rizika kojima banka jeste ili može da bude izložena u svom poslovanju veoma visoka.

Kada je došlo do poremećaja na finansijskim tržištima zbog uticaja globalne krize, rizik likvidnosti je naglo porastao i upravljanje ovim rizikom postalo je ključni faktor za nesmetano poslovanje banke, blagovremeno izvršavanje dospjelih obaveza i očuvanje dugoročne pozicije banke, u smislu njene solventnosti i kapitalne osnove.

U posljednjem kvartalu 2008. godine, nakon širenja globalne krize i njenog negativnog uticaja na finansijski i ekonomski sistem u BiH, došlo je do porasta rizika likvidnosti. Iako je došlo do povlačenja dijela štednih depozita i narušavanja povjerenja u banke, ocijenjeno je da nijednog trenutka nije bila ugrožena likvidnost bankarskog sistema, jer su banke u F BiH, zbog regulatornih zahtjeva i propisanih limita, koji se temelje na konzervativnom pristupu, imale značajna likvidna sredstva i dobru poziciju likvidnosti.

U 2009. godini zaustavljena su negativna kretanja iz posljednjeg kvartala 2008. godine, a osnovni pokazatelji likvidnosti, zahvaljujući najvećim dijelom smanjenoj kreditnoj aktivnosti, su poboljšani, sa tendencijom blagog pogoršanja u 2010. godini i prvom kvartalu 2011. godine, što je posljedica smanjenja novčanih sredstava po osnovu neznatnog povećanja kreditnih aktivnosti, investicija u vrijednosne papire, plaćanja kreditnih obaveza, kao i prijevremenog povrata dugoročnih depozita kod jedne banke tokom 2010. godine, što je imalo uticaja na pogoršanje ročne usklađenosti dospjeća stavki aktive i obaveza. Ostaje konstatacija i ocjena da je likvidnost bankarskog sistema u Federaciji BiH i dalje dobra, sa zadovoljavajućim učešćem likvidnih

sredstava u ukupnoj aktivi i pokrivenošću kratkoročnih obaveza likvidnim sredstvima. Međutim, zbog još uvijek prisutnog uticaja i djelovanja finansijske krize u svijetu, koja se negativno reflektira na bankarske sisteme pojedinih evropskih zemalja, a većina banaka u F BiH je u vlasništvu velikih evropskih bankarskih grupa koje pružaju značajnu finansijsku podršku našim bankama kroz depozitna i kreditna sredstva, ocjenjuje se da rizik likvidnosti i dalje treba biti pod pojačanim nadzorom.

Takođe treba imati u vidu činjenicu da je uticaj krize na realni sektor i u 2010. godini izražen, negativne posljedice reflektiraju se na ukupno privredno i ekonomsko okruženje u kojem banke posluju u BiH, što rezultira kašnjenjem dužnika u otplati dospjelih kreditnih obaveza i rastom neaplativih potraživanja, a to dovodi do smanjenja priliva likvidnih sredstava u bankama.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna da osigura i održava u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obaveze na dan dospjeća.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospjeća instrumenata finansijske aktive i obaveza do 180 dana.

Rizik likvidnosti je u uskoj korelaciji s drugim rizicima i često se negativno efektira na uspješnost i profitabilnost banaka.

U strukturi izvora finansiranja banaka u Federaciji BiH na dan 31. 03. 2011. godine i dalje, iako blago smanjeno, najveće učešće od 74,1% imaju depoziti, zatim slijede uzeti krediti (uključujući subordinisane dugove²⁷) s učešćem od 10,5%, koji su sa dužim periodima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, a značajno su doprinijeli poboljšanju ročne usklađenosti dospjeća stavki aktive i obaveza.

S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija, a nakon dužeg perioda poboljšanja, tokom 2010. godine došlo je do blagog pogoršanja, a u prvom kvartalu 2011. godine negativan trend je zaustavljen i ročna struktura je neznatno poboljšana.

- u 000 KM-

Tabela 32: Ročna struktura depozita

DEPOZITI	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Štednja i dep. po viđenju	4.490.845	40,7	5.054.335	45,0	4.891.211	43,9	113	97
Do 3 mjeseca	322.763	2,9	344.926	3,1	328.012	2,9	107	95
Do 1 godine	833.089	7,5	1.085.115	9,6	1.063.589	9,6	130	98
1. Ukupno kratkoročni	5.646.697	51,1	6.484.376	57,7	6.282.812	56,4	115	97
Do 3 godine	3.292.619	29,8	2.832.507	25,2	2.906.093	26,1	86	103
Preko 3 godine	2.106.552	19,1	1.915.947	17,1	1.951.252	17,5	91	102
2. Ukupno dugoročni	5.399.171	48,9	4.748.454	42,3	4.857.345	43,6	88	102
UKUPNO (1 + 2)	11.045.868	100,0	11.232.830	100,0	11.140.157	100,0	102	99

Analizirajući ročnu strukturu depozita prema dvije osnovne grupe, u odnosu na 2010. godinu, evidentno je blago poboljšanje ročnosti, zbog smanjenja učešća kratkoročnih depozita za 1,3

²⁷ Subordinisani dugovi: uzeti krediti i obaveze trajnog karaktera.

procentna poena i za isto povećanje dugoročnih depozita, tako da je njihovo učešće sa 31. 03. 2011. godine iznosilo 56,4% i 43,6%.

Navedene promjene u ročnoj strukturi rezultat su smanjenja kratkoročnih depozita u prvom kvartalu 2011. godine za 3% ili 202 miliona KM i istovremeno povećanja dugoročnih depozita za 2% ili 109 miliona KM.

Smanjenje kratkoročnih depozita najvećim dijelom ostvareno je po osnovu smanjenja depozita po viđenju za 3% ili 163 miliona KM i učešća sa 45% na 43,9%, dok su depoziti do tri mjeseca smanjeni za 5% ili 17 miliona KM, uz istovremeno neznatno smanjenje učešća sa 3,1% na 2,9%. Depoziti do jedne godine smanjeni su za 2% ili 22 miliona KM, a njihovo učešće u ukupnim depozitima zadržano je na približno istom nivou od 9,6%. Depoziti po viđenju i dalje imaju najveće učešće od 43,9% u ukupnim depozitima, dok najmanje učešće (2,9%) imaju depoziti do tri mjeseca. U ukupnim depozitima po viđenju najveće učešće imaju depoziti stanovništva (42%), koji su u odnosu na 2010. godinu povećani za 2% ili 39 miliona KM.

Ukupni dugoročni depoziti su u 2011. godini povećani za 2% ili 109 miliona KM. Treba istaći da je kod dugoročnih depozita dominantno učešće dva sektora, i to: stanovništva sa povećanjem učešća sa 51,6% na 52,1% i bankarskih institucija sa smanjenjem učešća sa 27,4% na 26,7%. U depozitima oročenim do tri godine nepromijenjeno i najveće učešće od 67,1% imaju depoziti stanovništva, dok u periodu preko tri godine najveće učešće od 59,6% imaju depoziti bankarskih institucija (na kraju 2010. godine 60,9%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

-u 000 KM-

Tabela 33: Ročna struktura kredita

KREDITI	31.12.2009.		31.12.2010.		31.03.2011.		INDEX	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dospjela potraživanja i plaćene vanbil.obaveze	354.200	3,6	567.182	5,7	607.035	6,0	160	107
Kratkoročni krediti	2.159.008	22,0	2.129.184	21,3	2.241.174	22,1	99	105
Dugoročni krediti	7.283.592	74,4	7.285.545	73,0	7.273.318	71,9	100	100
UKUPNO KREDITI	9.796.800	100,0	9.981.911	100,0	10.121.527	100,0	102	101

U posmatranom periodu 2011. godine dugoročni krediti su zadržani na približno istom nivou (smanjeni za 12 miliona KM), kratkoročni krediti bilježe porast od 5% ili 112 miliona KM, dok su dospjela potraživanja povećana za 7% ili 40 miliona KM, od čega se najveći iznos od 36 miliona KM odnosi na privatna preduzeća. U strukturi dospjelih potraživanja 78% su od privatnih preduzeća, 18% od stanovništva i 4% od ostalih sektora.

Sektorska analiza po ročnosti za dva najznačajnija sektora pokazuje da su krediti plasirani stanovništvu 88,8% dugoročni, a od ukupno odobrenih kredita privatnim preduzećima na dugoročne se odnosi 55,3%.

U strukturi aktive krediti, kao najznačajnija kategorija, imaju i dalje najveće učešće od 67,3% što je za 1,1 procentni poen više u odnosu na kraj 2010. godine, zbog blagog rasta kredita od 1% ili 140 miliona KM i smanjenja aktive za 37 miliona KM. Novčana sredstva su smanjena za 7% ili 312 miliona KM, a njihovo učešće, u odnosu na kraj 2010. godine, smanjeno je sa 29,5% na 27,5%.

Banke su u 2011. godini redovno ispunjavale obavezu održavanja propisane obavezne rezerve kod Centralne banke BiH. Stopa obavezne rezerve je od 11.10.2008. godine, u cilju obezbjeđenja dodatne likvidnosti banaka, smanjena na 14%. Takođe, s istim ciljem, odlukom CB BiH izmijenjena je osnovica za obračun obavezne rezerve, tako da pozajmljena sredstva od nerezidenata po osnovu ugovora zaključenih poslije 01.11.2008. godine, ne ulaze u osnovicu za obračun. Od 01. 01. 2009. godine uvedena je diferencirana stopa obavezne rezerve s obzirom na ročnost izvora (10% na dugoročne i 14% na kratkoročne), od 01.05. 2009. godine stopa na dugoročne depozite i pozajmljena sredstva je smanjena na 7%, a od 01.02.2011. godine stopa na kratkoročne depozite i pozajmljena sredstva je smanjena na 10%. Obavezna rezerva kao značajni instrument monetarne politike, u BiH u uslovima funkcioniranja valutnog odbora i finansijski nerazvijenog tržišta, jedini je instrument monetarne politike putem kojeg se ostvaruje monetarna kontrola, u smislu zaustavljanja brzog rasta kredita ostvarenog u prethodnim godinama i smanjenja multiplikacije, ali i povećanja likvidnosti banaka u uslovima uticaja krize i pojačanog odliva sredstava iz banaka, kao što se to desilo nakon 01.10.2008. godine u BiH. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne usklađenosti s propisanim limitima, utiče takođe značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke BiH u domaćoj valuti, čime se osigurava visoka likvidnost banaka pojedinačno i bankarskog sektora.

Za analizu likvidnosti koristi se više koeficijenata, a pregled najvažnijih je u sljedećoj tabeli.

- u % -

Tabela 34: Koeficijenti likvidnosti				
Koeficijenti	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.	
1	2	3	4	
Likvidna sredstva ²⁸ / ukupna aktiva	31,9	30,2	29,0	
Likvidna sredstva / kratkoročne finans.obaveze	54,2	50,8	49,7	
Kratkoročne finans.obaveze/ ukupne finans.obaveze	66,9	68,1	66,7	
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ²⁹	76,4	79,0	80,6	
Kreditni / depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi ³⁰	75,0	77,6	79,2	

Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obavezu dekadnog prosjeka od 20% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava i dnevnog minimuma od 10% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

- u 000 KM-

Tabela 35: Pozicija likvidnosti - dekadni prosjek i dnevni minimum					
	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.	INDEX	
	Iznos	Iznos	Iznos	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	3.789.107	3.887.490	3.614.796	103	93
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč.sredst.	3.341.965	3.585.319	3.403.101	107	95
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	5.431.143	6.128.941	6.071.065	113	99
4.Iznos obaveze :					
4.1. dekadni prosjek 20% od iznosa red.br. 3	1.086.229	1.225.788	1.214.213	113	99
4.2. dnevni minimum 10% od iznosa red.br.3	543.114	612.894	607.107	113	99
5.Ispunjenje obaveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	2.702.878	2.661.702	2.400.583	98	90
6. Ispunjenje obaveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	2.798.851	2.972.425	2.795.995	106	94

²⁸ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospijeca manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

²⁹ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

³⁰ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj.

Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, vrlo važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijea stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana³¹.

- u 000 KM -

Tabela 36: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana					
Opis	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.	INDEX	
	Iznos	Iznos	Iznos	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
I. 1-30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	5.719.878	5.674.836	5.560.795	99	98
2. iznos finansijskih obaveza	5.070.291	5.816.147	5.584.821	115	96
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	649.587	- 141.311	- 24.026	N/a	N/a
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	112,8%	97,6%	99,6%		
b) Propisani minimum %	85,0 %	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	27,8 %	12,6%	14,6%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	6.479.395	6.408.275	6.303.376	99	98
2. iznos finansijskih obaveza	5.745.023	6.450.887	6.442.124	112	100
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	734.372	- 42.612	-138.748	N/a	N/a
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	112,8 %	99,3%	97,8%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	32,8%	19,3%	17,8%		
III. 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	7.469.752	7.343.882	7.229.565	98	98
2. iznos finansijskih obaveza	6.956.965	7.509.597	7.242.814	108	96
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	512.787	- 165.715	-13.249	N/a	N/a
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	107,4%	97,8%	99,8%		
b) Propisani minimum %	75,0 %	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	32,4%	22,8%	24,8%		

Iz prezentiranih podataka se zaključuje da su se banke na dan 31. 03. 2011. godine pridržavale propisanih ograničenja i ostvarile bolju ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza u odnosu na propisane limite. Međutim, zabrinjava činjenica pogoršanja ročne usklađenosti s obzirom na znatno niže procenete ostvarenja viška iznad propisanog minimuma, odnosno, sa 31. 12. 2010. godine, prvi put u posljednje dvije godine iznos finansijskih obaveza bio je veći od iznosa finansijske aktive, i to u sva tri vremenska intervala do 180 dana, na što je značajan uticaj imao prijevremeni povrat dugoročnih depozita kod jedne banke prema „majci“ (samo u četvrtom kvartalu 2010. godine cca 219 miliona KM). I tokom prvog kvartala 2011. godine iznos finansijskih obaveza u sva tri vremenska intervala do 180 dana bio je veći od iznosa finansijske aktive. Takođe, posmatrano prema preostalom dospjeću, prisutan je negativan trend povećanja učešća depozita sa dospjećem do sedam dana zbog izraženog porasta ovih depozita tokom 2010. godine od cca 17%, što je bio deset puta veći rast od porasta ukupnih depozita od 1,7%, što je rezultiralo i povećanjem njihovog učešća sa cca 42% na cca 48% u ukupnim depozitima na kraju 2010.godine, sa 31.03.2011. godine njihovo učešće je nešto smanjeno i

³¹ Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka („Službene novine F BiH“, br. 88/07 i 6/08) od 01.01.2008.godine propisani su novi procenti za ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza: najmanje 85 % izvora sredstava (ranije 100%) s rokom dospijea do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospijea do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava (ranije 100%) s rokom dospijea do 90 dana u plasmane s rokom dospijea do 90 dana, i najmanje 75% izvora sredstava (ranije 95%) s rokom dospijea do 180 dana u plasmane s rokom dospijea do 180 dana.

iznosilo je cca 46%, a u skladu s propisanim limitima za ročnu usklađenost, jednim dijelom ovim sredstvima finansiraju se plasmani s dužim rokovima dospijeća.

Na osnovu svih iznesenih pokazatelja može se zaključiti da su negativna kretanja iz posljednjeg kvartala 2008. godine zaustavljena, da je tokom 2009.godine došlo do trenda poboljšanja, a u 2010. godini do blagog pogoršanja nastavljenog i u 2011. godini, tako da se likvidnost bankarskog sistema u F BiH i dalje ocjenjuje na zadovoljavajućem nivou. Kako je ovaj segment poslovanja i nivo izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu i efekte širenja globalne finansijske krize na BiH i uticaj na bankarski sektor u F BiH, prvenstveno u kontekstu dodatnog pritiska na likvidnost banaka, s jedne strane zbog usporenijeg priliva depozita i pogoršavanja ročne strukture depozita, te otplate dospjelih kreditnih obaveza i znatno manjeg zaduživanja kod međunarodnih finansijskih institucija, što je u proteklim godinama bio najkvalitetniji izvor finansiranja banaka s aspekta ročnosti, a s druge strane, slabiji je priliv likvidnih sredstava, zbog pada naplativosti kredita, treba istaći da će u narednom periodu banke trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih dospjelih obaveza na vrijeme, a na osnovu kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uslovima poslovnog okruženja banaka.

FBA će putem izvještaja i on site kontrola u bankama pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i da li postupaju u skladu s usvojenim politikama i programima.

2.5. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilansa i vanbilansa

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih principa kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja uticaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital FBA je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka³² kojom se reguliraju minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom, te propisana ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na osnovni kapital banke.³³

Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i nivo izloženosti deviznom riziku, banke su dužne dnevno izvještavati FBA. Na osnovu kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvještaja, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcioniše kao valutni odbor i gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

Prema stanju na dan 31. 03. 2011. godine na nivou bankarskog sistema u valutnoj strukturi aktive banaka učešće stavki u stranim valutama iznosilo je 15,1% ili 2,3 milijarde KM (na kraju 2010. godine 14,8% ili 2,2 milijarde KM). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je

³² "Službene novine F BiH", br. 3/03, 31/03, 64/03, 54/04.

³³ Članom 8. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% osnovnog kapitala, a za ostale valute do 20%, i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 53,5% ili 8,0 milijardi KM (na kraju 2010. godine 53,6% ili 8,1 milijarda KM).

U sljedećoj tabeli daje se struktura i trend finansijske aktive i obaveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu³⁴ i ukupno.

-u milionima KM-

Tabela 37: Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EURO i ukupno)										
Opis	31.12.2010.				31.03.2011.				INDEX	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Finansijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	1.195	14,6	1.637	18,0	1.164	14,2	1.599	17,7	97	98
2. Krediti	72	0,9	104	1,1	62	0,7	90	1,0	86	87
3. Krediti s val. Klauzulom	6.508	79,6	6.868	75,5	6.457	78,7	6.773	74,8	99	99
4. Ostalo	401	4,9	489	5,4	523	6,4	589	6,5	130	120
Ukupno (1+2+3+4)	8.176	100,0	9.098	100,0	8.206	100,0	9.051	100,0	100	99
<i>II. Finansijske obaveze</i>										
1. Depoziti	5.552	71,6	6.424	74,1	5.556	71,3	6.351	73,6	100	99
2. Uzeti krediti	1.328	17,1	1.363	15,7	1.341	17,2	1.373	15,9	101	101
3. Dep. i kred. s val.klauz.	584	7,5	584	6,8	592	7,6	592	6,8	101	101
4. ostalo	288	3,8	296	3,4	306	3,9	316	3,7	106	107
Ukupno (1+2+3+4)	7.752	100,0	8.667	100,0	7.795	100,0	8.632	100,0	101	100
<i>III. Vanbilans</i>										
1. Aktiva	26		28		23		25			
2. Pasiva	435		438		242		243			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	16		21		192		201			
%	1,0%		1,3%		11,9%		12,4%			
Kratka										
%										
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	29,0%		28,7%		18,1%		17,6%			

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi³⁵ dominantno je učešće EURO od 76,8%, što je nešto više od učešća 31. 12. 2010. (74,8%), uz neznatno povećanje nominalnog iznosa sa 1,7 milijardi KM na 1,8 milijardi KM. Učešće EURO u obavezama je neznatno povećano sa 88,7% na 89,6%, uz zadržavanje nominalnog iznosa na približno istom nivou od 7,2 milijarde KM.

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku ulazi i iznos indeksiranih stavki aktive (kredit) i obaveza³⁶, koji je posebno značajan u aktivi (74,8% ili 6,8 milijardi KM) i nešto niži u odnosu na 31. 12. 2010. godine (75,5% ili 6,9 milijardi KM). Na ostale devizne stavke aktive odnosi se 25,2% ili 2,3 milijarde KM sa strukturom: stavke u EURO 19,3% ili 1,8 milijardi KM i ostale valute 5,9% ili 0,5 milijardi KM (na kraju 2010. godine krediti ugovoreni sa valutnom klauzulom u iznosu od 6,9 milijardi KM su imali učešće od 75,5%, a ostale stavke u EURO 18,3% ili 1,7 milijardi KM). Od ukupnih neto kredita (9,5 milijardi KM) 71,5% je ugovoreno s valutnom klauzulom, uglavnom vezano za EURO (95,3%).

Na drugoj strani, struktura finansijskih obaveza uslovljava i determinira strukturu stavki finansijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U deviznim obavezama (8,6 milijardi KM)

³⁴ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

³⁵ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija: dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Prema metodologiji, fin. aktiva se iskazuje po neto principu (umanjena za rezerve za kreditne gubitke).

³⁶ U cilju zaštite od promjena deviznog kursa banke ugovaraju određene stavke aktive (kredit) i obaveza s valutnom klauzulom (propisom je dozvoljena samo dvosmjerna valutna klauzula).

najveće učešće od 83,4% ili 7,2 milijarde KM imaju stavke u EURO (najviše depoziti), dok je učešće i iznos indeksiranih obaveza minimalan i iznosi 6,8% ili 0,6 milijardi KM (na kraju 2010. godine učešće obaveza u EURO bilo je 82,7% ili 7,2 milijarde KM, a indeksiranih obaveza 6,8% ili 0,6 milijardi KM).

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sistema FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sistema FX riziku u prvom kvartalu 2011. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 31. 03. 2011. godine dugu deviznu poziciju imalo je 12 banaka, a kratku poziciju sedam banaka. Na nivou sistema iskazana je duga devizna pozicija od 12,4% osnovnog kapitala banaka, što je za 17,6% manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO iznosila je 11,9%, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (duga pozicija), i ista je za 18,1% manja od dozvoljene.

Iako u uslovima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su da se pridržavaju propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te da dnevno upravljaju ovim rizikom u skladu s usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Bankarski sektor Federacije BiH u periodu provođenja reformi je dostigao zavidan nivo. Naredne aktivnosti treba da budu usmjerene na očuvanje njegove stabilnosti kao prioritetni zadatak u aktuelnim stresnim uslovima, te njegov dalji napredak i razvoj. Ovi ciljevi su uslovljeni stalnim i budnim angažmanom svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti, a što je preduslov za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta koji bi podsticajno djelovao na banke i povratno na realni sektor privrede i stanovništva.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za prevazilaženje i ublažavanje negativnih efekata globalne finansijske krize na bankarski sektor u F BiH;
- nastaviti sa provođenjem aktivnosti u okvirima svoje nadležnosti na objedinjavanju supervizije na državnom nivou;
- nastaviti kontinuiran nadzor banaka kontrolama putem izvještaja i na lica mjesta sa težištem na ciljanim kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bankarskog poslovanja, s ciljem da supervizija bude još efikasnija i u tom smislu:
  - i dalje insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive i smanjenje koeficijenta adekvatnosti kapitala,
  - kontinuirano nastaviti nadzirati banke prvenstveno od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita, a u cilju zaštite deponenata,
  - nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijeđivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
  - održati kontinuitet kontrole platnog prometa,
  - raditi, kao i do sada, na dogradnji podzakonske regulative, polazeći od Bazelskih principa, Bazelskih okvira kapitala i Evropskih bankarskih direktiva kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji,
  - uspostavljati i širiti saradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru F BiH, kao i s drugim zemljama u cilju što efikasnije supervizije,

- unapređivati saradnju s Udruženjem banaka BiH po svim segmentima bankarskog poslovanja, organizovanje savjetovanja i pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, unapređivati saradnju po pitanju stručnog osposobljavanja, prijedloga izmjene svih zakonskih propisa koji su postali ograničavajući faktor u razvoju banaka, uvođenju novih proizvoda, naplati potraživanja i potpuno se uključivati u gradnju i funkcioniranje jedinstvenog registra neurednih dužnika - pravnih i fizičkih lica, sa dnevnom ažurnosti podataka.
- kontinuirano operativno usavršavati informacioni sistem koji će omogućiti što ranije upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova;
- ulagati napore za ubrzanje okončanja preostalih privremenih uprava i postupaka likvidacije na osnovu zaključka Upravnog odbora;
- posebno ubrzati rješavanje neriješenih pitanja sa Vladom F BiH, a u vezi Privremene uprave u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar, vezano za terminale Dretelj.

Takođe je potrebno i dalje snažnije angažovanje i drugih institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- realizaciji Programa mjera za ublažavanje posljedica globalne ekonomske krize i unapređenja poslovnog ambijenta, prihvaćenog od strane Ekonomsko socijalnog vijeća za teritoriju F BiH u decembru 2008. godine, te sukladno dokumentu Vlade F BiH;
- realizaciji zaključka Parlamenta Federacije BiH o uspostavljanju bankarske supervizije na nivou države;
- opredjeljenju o statusu banaka u vlasništvu Federacije BiH;
- kreiranju i dogradnji regulative za finansijski sektor koja se odnosi na djelovanje, status i poslovanje mikrokreditnih organizacija, preduzeća koja se bave lizingom, osiguravajućih društava, itd.;
- ubrzanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru ekonomije kako bi se isti brže približavao nivou ostvarenom u monetarnom i bankarskom sektoru;
- pripremama za kreiranje zakonske regulative za bankarski sektor i finansijski sistem polazeći i od Bazelskih principa, Bazelskih okvira kapitala i Evropskih bankarskih direktiva;
- uspostavljanju posebnih sudskih odjela za privredu;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
- donošenju propisa o zaštiti povjerilaca i žiranata, te potpune odgovornosti dužnika;
- donošenju zakona ili poboljšanju postojećih zakonskih propisa kojim se uređuje oblast sigurnosti i zaštite novca u banci i transportu, i sl.

Kao najbitniji dio sistema, banke bi svoje aktivnosti trebale koncentrisati na:

- potpuno posvećenost kvalitetnom i opreznom poslovanju, te odbrani od uticaja krize koja je u sadašnjim uslovima najveća opasnost za banke i za realni sektor privrede i stanovništva;
- daljnje kapitalno jačanje i osiguranje nivoa solventnosti srazmjerno rastu aktive i rizika, većoj profitabilnosti, dosljednijoj primjeni usvojenih politika i procedura u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, i sigurnosti i zaštiti novca u banci i transportu, a u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
- jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije kao potpuno neovisne u izvršavanju svojih obaveza i uloge;
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita i Jedinstvenom Centralnom registru računa kod Centralne banke BiH.

Broj: U.O.- 30-2/11

Sarajevo, 02.06.2011. god.

PRILOZI

PRILOG 1.....	Osnovni podaci o bankama u F BiH
PRILOG 2.....	Bilans stanja banaka po šemi FBA
PRILOG 3.....	Štednja stanovništva u bankama F BiH
PRILOG 4.....	Izvještaj o kretanju aktive bilansa i vanbilansnih rizičnih stavki
PRILOG 5.....	Bilans prihoda i rashoda banaka
PRILOG 6.....	Izvještaj o stanju i adekvatnosti kapitala
PRILOG 7.....	Podaci o zaposlenim u bankama F BiH

PRILOG 1

Banke u Federaciji Bosne i Hercegovine - 31.03.2011.godine

Br.	BANKA	Adresa		Telefon	Direktor
1	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd - SARAJEVO	Sarajevo	Trg djece Sarajeva bb	033/275-100, fax:203-122	AMER BUKVIĆ
2	BOR BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Obala Kulina bana 18	033/663-500, fax:278-550	HAMID PRŠEŠ
3	HERCEGOVAČKA BANKA dd - MOSTAR	Mostar	Nadbiskupa Čule bb	036/332-901, fax:332-903	Privr.upravitelj - Nikola Fabijanić - 16.04.2007.
4	HYPO ALPE-ADRIA-BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kneza Branimira 2b	036/444-444, fax:444-235	MICHAEL VOGT
5	INVESTICIONO-KOMERCIJALNA BANKA dd - ZENICA	Zenica	Trg B&H 1	032/448-400, fax:448-501	SUVAD IBRANOVIĆ
6	INTESA SANPAOLO BANKA D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	Sarajevo	Obala Kulina bana 9a.	033/497-555, fax:497-589	ALMIR KRKALIĆ
7	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V.KLADUŠA	V.Kladuša	Ibrahima Mržljaka 3	037/771-253, fax:772-416	HASAN PORČIĆ
8	MOJA BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Kolodvorska br. 5.	033/720-070, fax:720-100	EDIN MUFTIĆ
9	NLB TUZLANSKA BANKA dd - TUZLA	Tuzla	Maršala Tita 34	035/259-259, fax:250-596	ALMIR ŠAHINPAŠIĆ
10	POŠTANSKA BANKA BiH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Put zivota 2.	033/564-000, fax: 564-050	Privr.upravitelj - Stjepan Jovičić - 05.10.2010.
11	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO dd - SARAJEVO	Sarajevo	Alipašina 6	033/277-700, fax:664-175	AZRA ČOLIĆ
12	PROCREDIT BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Emerika Bluma 8.	033/250-950, fax:250-971	FRIEDER WOEHRMANN
13	RAIFFEISEN BANK dd BiH - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne bb.	033/755-010, fax: 213-851	MICHAEL MÜLLER
14	RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BIH	Sarajevo	Igmanska 1	033/277-900, fax: 668-952	RAMIZ DŽAFEROVIĆ
15	SPARKASSE BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne br. 7.	033/280-300, fax:280-230	SANEL KUSTURICA
16	TURKISH ZIRAAT BANK BOSNIA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dženetića Čikma br. 2.	033/252-230, fax: 252-245	KENAN BOZKURT
17	UNICREDIT BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kardinala Stepinca bb	036/312-112, fax:312-121	BERISLAV KUTLE
18	UNION BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dubrovačka 6	033/561-000, fax: 201-567	ESAD BEKTEŠEVIĆ
19	VAKUFСКА BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	M. Tita 13.	033/280-100, fax: 663-399	AMIR RIZVANOVIĆ
20	VOLKSBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1	033/295-601, fax:295-603	REINHOLD KOLLAND

BILANS STANJA BANAKA U FBiH PO ŠEMI FBA

AKTIVNI PODBILANS

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.
A K T I V A				
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	4.782.297	4.443.614	4.132.114
1a	Gotov novac i nekamatonsni računi depozita	496.720	452.188	398.447
1b	Kamatonsni računi depozita	4.285.577	3.991.426	3.733.667
2.	Vrijednosni papiri za trgovanje	12.815	233.178	245.008
3.	Plasmani drugim bankama	111.019	145.007	296.771
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	9.797.817	9.981.911	10.121.527
4a	Kreditni	9.442.689	9.414.597	9.514.363
4b	Potraživanja po poslovima lizinga	145	132	129
4c	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	354.983	567.182	607.035
5.	Vrijednosni papiri koji se drže do dospelja	106.411	142.074	131.251
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	498.959	521.625	519.344
7.	Ostale nekretnine	26.260	31.139	32.237
8.	Investicije u nekonsolidovana povezana preduzeća	42.716	44.753	43.495
9.	Ostala aktiva	336.955	193.609	193.792
10.	MINUS:Rezerve za potencijalne gubitke	477.611	661.213	676.979
10a	Rezerve na stavke pozicije 4. Aktive	455.666	635.792	649.701
10b	Rezerve na pozicije Aktive osim pozicije 4.	21.945	25.421	27.278
11.	UKUPNA AKTIVA	15.237.638	15.075.697	15.038.560
O B A V E Z E				
12.	Depoziti	11.045.869	11.232.830	11.140.157
12a	Kamatonsni depoziti	10.180.008	10.134.101	10.143.603
12b	Nekamatonsni depoziti	865.861	1.098.729	996.554
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	2.744	1.723	2.010
13a	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0	0
13b	Stanje neizmirenih - pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	2.744	1.723	2.010
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	3.089	7.000	8.000
15.	Obaveze prema vladi	0	0	0
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	1.771.978	1.403.451	1.412.484
16a	sa preostalim rokom dospelja do jedne godine	678.607	381.305	297.967
16b	sa preostalim rokom dospelja preko jedne godine	1.093.371	1.022.146	1.114.517
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	250.483	226.847	218.905
18.	Ostale obaveze	486.122	507.221	537.116
19.	UKUPNE OBAVEZE	13.560.285	13.379.072	13.318.672
K A P I T A L				
20.	Trajne prioritetne dionice	25.028	25.028	25.028
21.	Obične dionice	1.145.627	1.148.269	1.148.269
22.	Emisiona ažia	143.725	136.485	136.485
22a	na trajne prioritetne dionice	8.420	8.420	8.420
22b	na obične dionice	135.305	128.065	128.065
23.	Neraspoređena dobit i rezerve kapitala	354.621	489.557	386.986
24.	Kursne razlike	0	0	0
25.	Ostali kapital	8.352	-102.714	23.120
26.	UKUPNI KAPITAL (20. do 25.)	1.677.353	1.696.625	1.719.888
27.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL (19 +26)	15.237.638	15.075.697	15.038.560
PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS		622.094	659.059	637.529
UKUPNA BILANSNA SUMA BANAKA		15.859.732	15.734.756	15.721.089

PRILOG 3

NOVA ŠTEDNJA STANOVNIŠTVA PO PERIODIMA

u ' 000 KM

	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.
Državne banke	35.275	47.148	48.795
Privatne banke	4.325.928	4.926.361	5.006.584
UKUPNO	4.361.203	4.973.509	5.055.379

KLASIFIKACIJA AKTIVE I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31.03.2011. godine

- AKTIVNI BILANS -

u '000 KM

R. br.	STAVKE AKTIVE BILANSA I VANBILANSA	K L A S I F I K A C I J A					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	1.879.622	331.606	25.508	4.436	2	2.241.174
2.	Dugoročni krediti	5.869.006	916.888	319.953	167.438	33	7.273.318
3.	Ostali plasmani	410.829	685	29	830	0	412.373
4.	Obračunata kamata	39.091	13.249	1	0	0	52.341
5.	Dospjela potraživanja	74.603	78.148	145.159	308.035	10	605.955
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama	209	567	304	0	0	1.080
7.	Ostala aktiva	5.086.578	32.138	4.968	1.767	3.847	5.129.298
8.	STAVKE AKTIVE BILANSA UKUPNO:	13.359.938	1.373.281	495.922	482.506	3.892	15.715.539
	a) Plative garancije	310.091	52.412	63	332	6	362.904
9.	b) Činidbene garancije	486.280	81.052	886	243	21	568.482
10.	Nepokriveni akreditivi	39.390	15.772	0	0	0	55.162
11.	Neopozive kreditne obaveze	1.297.041	47.456	3.419	326	7	1.348.249
12.	Ostale potencijalne obaveze	15.185	1.976	0	116	0	17.277
13.	STAVKE VANBILANSA UKUPNO:	2.147.987	198.668	4.368	1.017	34	2.352.074
14.	UKUPNO STAVKE BILANSA I VANBILANSA (8 + 13)	15.507.925	1.571.949	500.290	483.523	3.926	18.067.613
15.	Opšti kred.rizik i Potencijalni kred.gubici (r.br.14 X % gubitaka)	213.646	129.921	114.350	271.920	3.920	733.757
16.	Već formirane Opšte rezerve (A) i Posebne rezerve (B,C,D,E)	213.555	129.922	114.350	271.920	3.920	733.667
17.	VIŠE (MANJE) formiranih rezervi (R.br.16. - R.br.15.) + ili -	-91	1	0	0	0	-90

BILANS USPJEHA

u '000 KM

ELEMENTI	OSTVARENO 31.03. 2010.		OSTVARENO 31.03.2011.		INDEX 4 : 2
	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	
PRIHODI					
Prihod od kamata	211.424	110%	206.980	95%	98
Kamatni troškovi	86.175	45%	70.944	33%	82
Neto kamatni prihodi	125.249	65%	136.036	62%	109
Prihod od naknada i ostali operativni prihodi	67.257	35%	81.654	38%	121
UKUPNI PRIHOD	192.506	100%	217.690	100%	113
TROŠKOVI					
Rezerve za potencijalne gubitke	64.545	34%	55.592	26%	86
Troškovi plaća i doprinosa	59.088	31%	61.260	28%	104
Troškovi fiksne aktive i režije	36.430	19%	37.388	17%	103
Ostali troškovi	38.284	20%	41.222	19%	108
UKUPNI TROŠKOVI (bez kamata)	198.347	103%	195.462	90%	99
NETO PRIHOD PRIJE POREZA	-5.841		22.228	10%	N/A
Porez na prihod					
NETO PRIHOD	-5.841		22.228	10%	N/A

UPOREDNI PREGLED O STANJU I ADEKVATNOSTI KAPITALA

AKTIVNI PODBILANS

'000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.
1	OSNOVNI KAPITAL BANKE			
1.a.	Dionički kapital, rezerve i dobit			
1.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -novčane uplate	1.155.790	1.157.918	1.157.918
1.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -uložene stvari i prava	12.550	12.550	12.550
1.3.	Iznos emisionih ažia ostvarenih pri uplati dionica	143.725	136.485	136.485
1.4.	Opšte zakonske rezerve (rezerve propisane zakonom)	78.317	183.807	184.993
1.5.	Ostale rezerve koje se ne odnose na procjenu kvaliteta aktive	201.758	228.867	261.349
1.6.	Zadržana – neraspodijeljena dobit iz prethodnih godina	161.562	165.532	189.705
1.a.	UKUPNO (od 1.1. do 1.6.)	1.753.702	1.885.159	1.943.000
1.b.	Odbitne stavke od 1.a.			
1.7.	Nepokriveni gubici prenešeni iz prethodnih godina	82.324	92.058	249.990
1.8.	Gubitak iz tekuće godine	52.966	157.933	11.386
1.9.	Knjigovodstvena vrijednost vlastitih (trezorskih) dionica u posjedu banke	595	81	81
1.10.	Iznos nematerijalne imovine	63.119	63.249	61.993
1.b.	UKUPNO (od 1.7. do 1.10.)	199.004	313.321	323.450
1.	IZNOS OSNOVNOG KAPITALA: (1.a.-1.b.)	1.554.698	1.571.838	1.619.550
2	DOPUNSKI KAPITAL BANKE			
2.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -novčane uplate	2.829	2.829	2.829
2.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -uložene stvari i prava	0	0	0
2.3.	Opšte rezerve za kreditne gubitke na kategoriju A – Dobra aktiva	205.254	209.612	213.555
2.4.	Iznos obračunate dobiti u tekućoj godini revidirane i potvrđene eksternom revizijom	49.186	52.090	0
2.5.	Iznos dobiti za koju je FBA izdala rješenje o privremenoj obustavi raspodjele	0	0	0
2.6.	Iznos subordinisanih dugova najviše 50% iznosa Osnovnog kapitala	184.093	159.056	150.788
2.7.	Hibridne konvertibilne stavke - najviše do 50% iznosa Osnovnog kapitala	0	0	0
2.8.	Iznos stavki-obaveza trajnog karaktera bez obaveze za vraćanje	66.390	66.399	66.399
2.	IZNOS DOPUNSKOG KAPITALA: (od 2.1. do 2.8.)	507.752	489.986	433.571
3	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA BANKE			
3.1.	Dio uloženog dioničkog kapitala koji je po ocjeni FBA primljena, a precjenjena vrij.	0	0	0
3.2.	Ulozi u kapital drugih pravnih lica koji prelaze 5% visine Osnovnog kapitala banke	16.036	15.938	15.938
3.3.	Potraživanja od dioničara sa znač. glas.pravom - odobrena suprotno propisima	0	0	0
3.4.	VIKR prema dioničarima sa znač. glas. pravom u banci bez saglasnosti FBA	0	0	0
3.	IZNOS ODBITNIH STAVKI OD KAPITALA BANKE: (od 3.1. do 3.4.)	16.036	15.938	15.938
A.	IZNOS NETO KAPITALA BANKE (1.+2.-3.)	2.046.414	2.045.886	2.037.183
B.	RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KREDITNIH EKVIVALENATA	11.790.234	11.713.116	11.903.345
C.	POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	882.928	942.707	965.930
D.	PTR (PONDERISANI TRŽIŠNI RIZIK)	0	0	0
E.	UKUPNI PONDERISANI RIZICI B+C+D	12.673.162	12.655.823	12.869.275
F.	STOPA NETO-KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (A.:E.) X 100	16,4%	16,2%	15,8%

PRILOG 7

BROJ ZAPOSLENIH RADNIKA PO BANKAMA

R.br.	BANKA	31.12.2009.	31.12.2010.	31.03.2011.
1	BOR BANKA dd SARAJEVO	51	54	55
2	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd Sarajevo	185	207	210
3	HERCEGOVACKA BANKA dd MOSTAR	77	75	75
4	HYPOTHEKALNA ADRIA BANK dd MOSTAR	600	568	579
5	INTESA SANPAOLO BANKA dd BiH	514	519	517
6	INVESTICIONO KOMERCIJALNA BANKA dd ZENICA	174	178	170
7	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA dd VELIKA KLADUŠA	68	67	68
8	MOJA BANKA dd SARAJEVO	133	143	146
9	NLB TUZLANSKA BANKA dd TUZLA	473	474	472
10	POŠTANSKA BANKA dd SARAJEVO	111	91	91
11	PRIVREDNA BANKA dd SARAJEVO	195	211	208
12	PROCREDIT BANK dd SARAJEVO	662	501	490
13	RAIFFEISEN BANK BH dd SARAJEVO	1.669	1.630	1.612
14	SPARKASSE BANK dd SARAJEVO	426	426	429
15	TURKISH ZIRAAT BANK dd SARAJEVO	152	150	152
16	UNA BANKA dd BIHAĆ	56	-	-
17	UNI CREDIT BANKA BH dd MOSTAR	1.389	1.362	1.340
18	UNION BANKA dd SARAJEVO	175	180	182
19	VAKUFСКА BANKA dd SARAJEVO	212	222	224
20	VOLKSBANK BH dd SARAJEVO	334	330	331
	UKUPNO	7.656	7.388	7.351